

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІНЖЕНЕРНИЙ НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ
ІМ. Ю. М. ПОТЕБНІ ЗНУ

Кафедра обліку, аналізу, оподаткування та аудиту
(повна назва кафедри)

Кваліфікаційна робота

другий (магістерський)
(рівень вищої освіти)

на тему Удосконалення обліку та аудиту основних засобів на малому підприємстві ТОВ «Охоронно-консалтингова компанія «Претора груп»

Виконав: студент 2 курсу, групи 8.0712 – ОАК
спеціальності 071 «Облік і оподаткування»
(код і назва спеціальності)

освітньої програми Облік, аналіз, контроль в
управлінні підприємством
(код і назва освітньої програми)

А. І. Яковлев
(ініціали та прізвище)

Керівник: к.е.н., доцент кафедри ОАОА, Синиця Ю.С.
(посада, вчене звання, науковий ступінь, прізвище та ініціали)

Рецензент: д.е.н., професор, завідувач кафедри ОАОА,
Меліхова Т.О.
(посада, вчене звання, науковий ступінь, прізвище та ініціали)

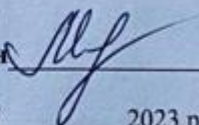
до захисту
СМ

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІНЖЕНЕРНИЙ НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ
ІМ. Ю.М. ПОТЕБНІ ЗНУ

Кафедра Обліку, аналізу, оподаткування та аудиту
Рівень вищої освіти другий (магістерський)
Спеціальність 071 «Облік і оподаткування»
(код та назва)
Освітня програма Облік, аналіз, контроль в управлінні підприємством
(код та назва)

ЗАТВЕРДЖУЮ

Завідувач кафедри

«11» 10 2023 року

ЗАВДАННЯ
НА КВАЛІФІКАЦІЙНУ РОБОТУ

Яковлев Андрій Ігорович

(прізвище, ім'я, по батькові)

1. Тема роботи (проекту) Удосконалення обліку та аудиту основних засобів на малому підприємстві ТОВ «Охоронно-консалтингова компанія «Претора груп»

керівник роботи Синиця Юлія Сергіївна, к.е.н., доцент кафедри ОАОА,
(прізвище, ім'я, по батькові, науковий ступінь, вчене звання)

затверджені наказом ЗНУ від «09» жовтня 2023 року № 1583-с

2. Строк подання студентом роботи 01.12.2023

3. Вихідні дані до роботи законодавчі та нормативні акти України, наукові праці вітчизняних вчених економістів, періодична література, інтернет-ресурси, дані обліку і звітності

4. Зміст розрахунково-пояснювальної записки (перелік питань, які потрібно розробити)

1 Теоретичні основи обліку та аудиту основних засобів на малому підприємстві

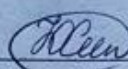
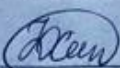
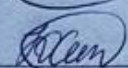
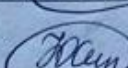

2 Облік основних засобів на малому підприємстві та фінансовий аналіз ТОВ «Охоронно-консалтингова компанія «Претора груп»

3 Пропозиції щодо удосконалення обліку та аудиту основних засобів на малому підприємстві ТОВ «Охоронно-консалтингова компанія «Претора груп»

5. Перелік графічного матеріалу (з точним зазначенням обов'язкових креслень)
1. Схема записів у регістрах з обліку основних засобів. 2. Основні джерела інформації для аудиту основних засобів. 3. План аудиту основних засобів. 4. Методика проведення аудиту основних засобів. 5. Основні етапи аудиту

6. Консультанти розділів роботи

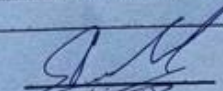
Розділ	Прізвище, ініціали та посада консультанта	Підпис, дата	
		завдання видав	завдання прийняв
1	Синиця Ю.С., к.е.н., доцент кафедри ОАОА		
2	Синиця Ю.С., к.е.н., доцент кафедри ОАОА		
3	Синиця Ю.С., к.е.н., доцент кафедри ОАОА		

7. Дата видачі завдання 11.10.23

КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН

№ з/п	Назва етапів кваліфікаційної роботи	Строк виконання етапів роботи	Примітка
1	Складання робочого плану, визначення предмету, мети та завдань досліджень	Жовтень 2023	
2	Огляд літературних джерел, періодичних та наукових видань з теми дослідження	Жовтень 2023	
3	Робота над 1 розділом	Жовтень 2023	
4	Робота над 2 розділом	Жовтень 2023	
5	Робота над 3 розділом	Жовтень 2023	
6	Підготовка до публікації наукової статті та тез доповіді	Жовтень-листопад 2023	
7	Оформлення роботи згідно ДСТУ та методичних рекомендацій	Листопад 2023	
8	Попередній захист роботи	Грудень 2023	
9	Нормоконтроль	Грудень 2023	
10	Підготовка остаточного варіанту роботи, автореферату, презентаційного матеріалу, доповіді	Грудень 2023	
11	Захист роботи	Грудень 2023	

Студент

(підпис)

А.І. Яковлев
(ініціали та прізвище)

Керівник роботи (проекту)

(підпис)

Ю.С. Синиця
(ініціали та прізвище)

Нормоконтроль пройдено
Нормоконтролер

(підпис)

Ю.С. Синиця
(ініціали та прізвище)

АНОТАЦІЯ

Яковлев А. І. Удосконалення обліку та аудиту основних засобів на малому підприємстві ТОВ «Охоронно-консалтингова компанія «Претора груп».

Кваліфікаційна робота для здобуття ступеня вищої освіти магістра за спеціальністю 071 – Облік і оподаткування, науковий керівник Синиця Ю. С. Запорізький національний університет. Інженерний навчально-науковий інститут ім. Ю. М. Потебні, кафедра обліку, аналізу, оподаткування та аудиту, 2023.

Досліджено теоретичні основи обліку та аудиту основних засобів на малому підприємстві. Розглянуто облік основних засобів на малому підприємстві ТОВ «Охоронно-консалтингова компанія «Претора груп». Здійснено фінансовий аналіз ТОВ «Охоронно-консалтингова компанія «Претора груп». Проведено аудит основних засобів на малому підприємстві ТОВ «Охоронно-консалтингова компанія «Претора груп». Надано пропозиції щодо удосконалення обліку та аудиту основних засобів на малому підприємстві ТОВ «Охоронно-консалтингова компанія «Претора груп».

Ключові слова: ОБЛІК, АУДИТ, ОСНОВНІ ЗАСОБИ, МАЛІ ПІДПРИЄМСТВА, ФІНАНСОВИЙ АНАЛІЗ, УДОСКОНАЛЕННЯ

ABSTRACT

Yakovlev A. Improvement of accounting and auditing of fixed assets at the small enterprise of "Pretora Group Security Consulting Company" LLC

Qualifying work for obtaining a master's degree of higher education in the specialty 071 – Accounting and taxation, supervisor Synytsia Yu. S. Zaporizhzhia National University. Engineering Educational and Scientific Institute named after Yu. M. Potebny, department of accounting, analysis, taxation and audit, 2023.

The theoretical foundations of accounting and auditing of fixed assets at a small enterprise have been studied. The accounting of fixed assets at the small enterprise "Security Consulting Company "Pretora Group" LLC was considered. A

financial analysis of Pretora Group Security Consulting Company LLC was carried out. An audit of fixed assets at the small enterprise of "Pretora Group Security Consulting Company" LLC was carried out. Offers provided for improving the accounting and auditing of fixed assets at the small enterprise of the Pretora Group Security Consulting Company LLC.

Keywords: ACCOUNTING, AUDIT, FIXED ASSETS, SMALL ENTERPRISES, FINANCIAL ANALYSIS, IMPROVEMENT

ЗМІСТ

ВСТУП	8
1 ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ОБЛІКУ ТА АУДИТУ ОСНОВНИХ ЗАСОБІВ НА МАЛОМУ ПІДПРИЄМСТВІ	12
1.1 Концептуальні основи обліку основних засобів	12
1.2 Облік основних засобів на малих підприємствах	19
1.3 Аудит основних засобів на малому підприємстві	32
2 ОБЛІК ОСНОВНИХ ЗАСОБІВ ТА ФІНАНСОВИЙ АНАЛІЗ ТОВ «ОХОРОННО-КОНСАЛТИНГОВА КОМПАНІЯ «ПРЕТОРА ГРУП»	43
2.1 Загальна характеристика ТОВ «Охоронно-консалтингова компанія «Претора груп»	43
2.2 Облік основних засобів на малому підприємстві ТОВ «Охоронно-консалтингова компанія «Претора груп»	45
2.3 Фінансовий аналіз ТОВ «Охоронно-консалтингова компанія «Претора груп»	52
3 ПРОПОЗИЦІЇ ЩОДО УДОСКОНАЛЕННЯ ОБЛІКУ ТА АУДИТУ ОСНОВНИХ ЗАСОБІВ НА МАЛОМУ ПІДПРИЄМСТВІ ТОВ «ОХОРОННО-КОНСАЛТИНГОВА КОМПАНІЯ «ПРЕТОРА ГРУП»	61
3.1 Аудит основних засобів на малому підприємстві ТОВ «Охоронно-консалтингова компанія «Претора груп»	61
3.2 Шляхи щодо удосконалення обліку основних засобів на малому підприємстві ТОВ «Охоронно-консалтингова компанія «Претора груп»	69
3.3 Шляхи щодо удосконалення аудиту основних засобів на малому підприємстві ТОВ «Охоронно-консалтингова компанія «Претора груп»	71
ВИСНОВКИ	79
СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ	83

ВСТУП

Актуальність теми дослідження. Для малих підприємств важливою складовою є наявність у робочому стані основних засобів, які допомагають здійснювати фінансово- господарську діяльність та отримувати прибутки. Якщо не вистачає обладнання, то знижуються показники роботи підприємства. Застаріле обладнання теж негативно впливає на збільшення витрат, які пов'язані з поточним та капітальним ремонтом. Тому напрям дослідження правильності ведення обліку та проведення аудиту має свою актуальність.

Проблемні питання обліку та аудиту основних засобів розглянуті у наукових працях багатьох вітчизняних вчених, серед яких такі як: Гордієнко Н.І., Давидов Г.М, Іванова Н.А., Карпенко М.Ю., Кулаковська Л.П., Макаренко А.П., Меліхова Т.О., Піча Ю.В., Савченко В.Я., Сахарцева І.І., Усач Б.Ф. та інші.

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами і темами. Робота виконана відповідно до науково-дослідної теми кафедри обліку, аналізу, оподаткування та аудиту Інженерного навчально-наукового інституту ім. Ю.М. Потебні Запорізького національного університету «Теоретико-методичні та практичні підходи щодо удосконалення обліку, аналізу, оподаткування та контролю в управлінні підприємством» (державний реєстраційний номер: 0123U100372). Автором запропоновано удосконалення обліку та аудиту основних засобів на малому підприємстві ТОВ «Охоронно-консалтингова компанія «Претора груп».

Мета та завдання роботи. Метою дослідження є поглиблення теоретичних основ і набуття практичного досвіду ведення обліку та аудиту основних засобів на малому підприємстві на ТОВ «Охоронно-консалтингова компанія «Претора груп», а також надання пропозицій щодо їх удосконалення.

Для досягнення поставленої мети було визначено наступні завдання:

- вивчити концептуальні основи обліку основних засобів;
- ознайомитись з обліком основних засобів на малих підприємствах;

- проаналізувати організацію і методику аудиту основних засобів на малому підприємстві;
- дослідити загальну характеристику ТОВ «Охоронно-консалтингова компанія «Претора груп»;
- вивчити облік основних засобів на малому підприємстві ТОВ «Охоронно-консалтингова компанія «Претора груп»;
- виконати фінансовий аналіз ТОВ «Охоронно-консалтингова компанія «Претора груп»;
- провести аудит основних засобів на малому підприємстві ТОВ «Охоронно-консалтингова компанія «Претора груп»;
- запропонувати шляхи щодо удосконалення обліку основних засобів на малому підприємстві ТОВ «Охоронно-консалтингова компанія «Претора груп»;
- запропонувати шляхи щодо удосконалення аудиту основних засобів на малому підприємстві ТОВ «Охоронно-консалтингова компанія «Претора груп».

Об'єктом дослідження є процес обліку та аудиту основних засобів на малому підприємстві ТОВ «Охоронно-консалтингова компанія «Претора груп».

Предметом дослідження є існуючі підходи до ведення обліку та аудиту основних засобів на малому підприємстві ТОВ «Охоронно-консалтингова компанія «Претора груп».

Інформаційною базою магістерської роботи стали законодавчі та нормативні акти України, наукові праці вітчизняних та зарубіжних вчених-економістів, періодична література, інтернет-ресурси, а також дані обліку і звітності ТОВ «Охоронно-консалтингова компанія «Претора груп».

Наукова новизна отриманих результатів полягає в:

- удосконаленні методики аудиту основних засобів на малих підприємствах, що містить анкету, план аудиту, програму аудиту, робочі документи, що включають в себе перевірку відповідності наказу про облікову

політику даним НП(С)БО 7 для правильності застосування вартісного вимірювання, а також правильності віднесення до основних засобів, оцінки первісної вартості власних, орендованих або зданих в оренду основних засобів та вартості їх ремонтів. Це допоможе вчасно виявити порушення у веденні обліку, буде сприяти правильності вартісної оцінки основних засобів.

- запропоновано форми документів, зокрема відомість формування наказу про облікову політику відповідно до НП(С)БО 7 для правильності застосування вартісного вимірювання основних засобів, відомість правильності віднесення до груп основних засобів, відомість визначення оцінки первісної вартості власних основних засобів, відомість оцінки первісної вартості орендованих або зданих в оренду основних засобів, відомість оцінки вартості ремонтів основних засобів. Використання запропонованих шаблонів допоможе скоротити час на оцінку вартості основних засобів, формування та обробку документів з їх обліку, а також попередить можливість допущення помилок.

Практичне значення отриманих результатів полягає у можливості впровадження практичних рекомендацій у діяльність ТОВ «Охоронно-консалтингова компанія «Претора груп», що дозволить підвищити ефективність роботи підприємства (довідка про впровадження № __ від _____).

Методи дослідження. У процесі виконання роботи використано загальнонаукові методи: абстрактно-логічний метод (метод порівняння, метод групування абсолютних, середніх, відносних величин) та балансовий метод (метод деталізації, графічний метод).

Апробація результатів дослідження. Найважливіші положення та висновки магістерської роботи доповідалися на конференції:

Яковлев А. І., Синиця Ю. С. Облік основних засобів на малих підприємствах: економічна сутність та особливості. *Стан та перспективи розвитку бізнес-середовища в умовах сучасних викликів: тези доповідей III*

Всеукраїнської науково-практичної конференції здобувачів вищої освіти та молодих науковців, 17 листопада 2023 р.: Рівне: РДГУ, 2023. С. 50-54.

Основні пропозиції автора щодо удосконалення методики обліку та аудиту основних засобів на малому підприємстві знайшли відображення у статті:

Яковлев А. І., Меліхова Т. О., Синиця Ю. С. Удосконалення обліку та аудиту основних засобів на малому підприємстві за допомогою правильного застосування їх вартісного вимірювання. *Інвестиції: практика та досвід*. 2023. № 23. URL: <https://nauka.com.ua/index.php/investplan/article/view/2591/2627>. DOI: 10.32702/2306 6814.2023.23.53.

Обсяг та структура магістерської роботи. Робота складається із вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел та додатків. Основний зміст магістерської роботи виконаний на ___ сторінках комп'ютерного тексту, в тому числі ___ рисунки та ___ таблиць. Список використаних джерел складається із ___ найменувань.

1 ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ОБЛІКУ ТА АУДИТУ ОСНОВНИХ ЗАСОБІВ НА МАЛОМУ ПІДПРИЄМСТВІ

1.1 Концептуальні основи обліку основних засобів

На даний час в Україні діє воєнний стан, відбувається постійне пошкодження основних засобів юридичних та фізичних осіб, а саме: будівель, обладнання, транспортних засобів, комп'ютерної техніки.

Доцільно розглянути підходи до тлумачення поняття «основні засоби», що визначені у нормативно-правових актах та працях вітчизняних і зарубіжних науковців з економічної теорії та бухгалтерського обліку (табл. 1.1). Основні засоби є невід'ємною складовою господарської діяльності підприємства, саме тому термінологія відіграє значну роль у синтетичному і аналітичному обліку та звітності [79].

Таблиця 1.1 – Тракткування сутності поняття «основні засоби» у нормативно-правових актах

Джерело	Визначення
1	2
НП(С)БО 7 «Основні засоби» [6]	Основні засоби – матеріальні активи, які підприємство утримує з метою використання їх у процесі виробництва або постачання товарів, надання послуг, здавання в оренду іншим особам або для здійснення адміністративних і соціально-культурних функцій, очікуваний строк корисного використання (експлуатації) яких більше одного року (або операційного циклу, якщо він довший за рік)
Податковий кодекс України [10]	Основні засоби – матеріальні активи, у тому числі запаси корисних копалин, наданих у користування ділянок надр (крім вартості землі, незавершених капітальних інвестицій, автомобільних доріг загального користування, бібліотечних і архівних фондів, матеріальних активів, вартість яких не перевищує 6000 грн, невиробничих основних засобів і нематеріальних активів), що призначаються платником податку для використання у господарській діяльності платника податку, вартість яких перевищує 6000 грн і поступово зменшується у зв'язку з фізичним або моральним зносом та очікуваний строк корисного використання (експлуатації) яких з дати введення в експлуатацію становить понад один рік (або операційний цикл, якщо він довший за рік)
МСБО 16 «Основні засоби» [3]	Основні засоби – це матеріальні об'єкти, що їх: а) утримують для використання у виробництві або постачанні товарів чи наданні послуг для надання в оренду або для адміністративних цілей;

Продовження таблиці 1.1

1	2
	б) використовуватимуть, за очікуванням, протягом більше одного періоду
В. Г. Андрійчук [12]	Основні засоби – це грошове вираження засобів праці
Ф. Ф. Бутинець [22]	Основні засоби – це матеріальні активи, що утримуються з метою використання виробництва або постачання товарів, надання послуг, надання в оренду іншим особам або для здійснення адміністративних і соціально-культурних функцій, очікуваний строк корисного використання яких більше одного року
М. Ф. Огійчук [50]	Основні засоби – є частиною активів, тобто ресурсів, контрольованих підприємством у результаті минулих подій, використання яких, як очікується, призведе до надходження економічних вигод у майбутньому
В. Бабіч [13]	Основні засоби – це сукупність засобів праці, які функціонують у сфері матеріального виробництва в незмінній натуральній формі протягом тривалого часу та переносять свою вартість на заново створений продукт частинами в міру їх зношення
Й. С. Завадський [32, с. 289]	Основні засоби – це засоби праці, що беруть участь у процесі виробництва протягом багатьох циклів, зберігаючи при цьому свою натуральну форму, і поступово, в міру зношення, переносять свою вартість на продукцію, що виробляється
С. М. Гречко [26, с. 24]	Основний засіб – необоротний актив, що призначений для господарської діяльності, тобто планується використовувати в господарській діяльності
Н. А. Литнева, Л. І. Малявкіна, Т. В. Федорова [35, с. 68]	Основні засоби – це частина майна, яка виступає у ролі коштів праці при виробництві продукції, виконанні робіт чи наданні послуг або для управління організацією протягом періоду, що перевищує 12 місяців, або звичайного операційного циклу, якщо він перевищує 12 місяців
А. М. Коваленко [36, с. 192]	Основні засоби – це матеріальні активи з очікуваним терміном корисного використання більш ніж один рік (або на протязі операційного циклу, якщо він більше ніж рік), які підприємство утримує в цілях використання під час виробництва або поставки товарів, надання послуг, надання в оренду іншим особам; виконання адміністративних та соціальних функцій
Ю. В. Неміш [37, с. 66]	Основні засоби – це вартісно виражені ресурси, які утримуються суб'єктом господарювання з метою використання в процесі виробництва, постачання товарів і послуг, надання в оренду іншим особам або для здійснення чи соціально-культурних функцій, очікуваний строк експлуатації яких становить не менше одного року, чи визначається межами операційного циклу понад один рік, вартість яких зменшується в процесі використання
Н. Д. Бабяк [16, с. 178]	Основні засоби – це активи з терміном корисного використання більше одного року, які використовуються на підприємствах у декількох операційних циклах з метою отримання економічної вигоди, не втрачаючи при цьому матеріально-речової форми, та переносять свою вартість на знов створену продукцію частинами у вигляді нарахованих амортизаційних відрахувань

Джерело: [44]

Для того щоб класифікувати актив як основний засіб (ОЗ) у бухгалтерському обліку, необхідна відповідність наступним трьом критеріям:

1. Матеріальність: актив повинен мати фізичну форму та існувати у реальному світі.

2. Засіб праці: ОС є об'єкт, який використовується у виробничому процесі або для надання послуг. Важливо, щоб даний об'єкт практично не змінював свою форму або структуру в процесі використання, за винятком фізичного зносу, пов'язаного з нормальним функціонуванням.

3. Очікується довгострокове використання: ОЗ планується використовувати протягом більш як одного року. Це означає, що об'єкт не передбачається продавати чи списувати протягом року після його придбання, а, навпаки, передбачається його тривале використання у операційній діяльності [19].

Капітальні інвестиції в необоротні матеріальні активи – витрати на будівництво, реконструкцію, модернізацію (інші поліпшення, що збільшують первісну (переоцінену) вартість), виготовлення, придбання об'єктів матеріальних необоротних активів (у тому числі необоротних матеріальних активів, призначених для заміни діючих, і устаткування для монтажу), що здійснюються підприємством [41].

Основні засоби – матеріальні активи, у тому числі запаси корисних копалин наданих у користування ділянок надр (крім вартості землі, незавершених капітальних інвестицій, автомобільних доріг загального користування, бібліотечних і архівних фондів, матеріальних активів, вартість яких не перевищує 2 000 грн, невиробничих основних засобів і нематеріальних активів), що призначаються платником податку для використання у господарській діяльності платника податку, вартість яких перевищує 20 000 грн і поступово зменшується у зв'язку з фізичним або моральним зносом та очікуваний строк корисного використання (експлуатації) яких із

дати введення в експлуатацію становить понад один рік (або операційний цикл, якщо він довший за рік) (пп. 14.1.138 ПКУ) [25].

Об'єкт основних засобів – це закінчений пристрій з усіма пристосуваннями і приладдям до нього; конструктивно відокремлений предмет, призначений для виконання певних самостійних функцій; відокремлений комплекс конструктивно з'єднаних предметів однакового або різного призначення, що мають для їх обслуговування загальні пристосування, приладдя, керування та єдиний фундамент, унаслідок чого кожен предмет може виконувати свої функції, а комплекс – певну роботу тільки в складі комплексу, а не самостійно; інший актив, що відповідає визначенню основних засобів, або частина такого активу, що контролюється підприємством [42].

Первісна вартість – історична (фактична) собівартість необоротних активів у сумі грошових коштів або справедливої вартості інших активів, сплачених (переданих), витрачених для придбання (створення) необоротних активів [76].

Первісна вартість об'єкта основних засобів складається з таких витрат:

- суми, що сплачують постачальникам активів та підрядникам за виконання будівельно-монтажних робіт (без непрямих податків);
- реєстраційні збори, державне мито та аналогічні платежі, що здійснюються в зв'язку з придбанням (отриманням) прав на об'єкт основних засобів;
  - суми ввізного мита;
  - суми непрямих податків у зв'язку з придбанням (створенням) основних засобів (якщо вони не відшкодовуються підприємству);
  - витрати зі страхування ризиків доставки основних засобів;
  - витрати на транспортування, установку, монтаж, налагодження основних засобів [46].

Справедлива вартість необоротного активу – сума, за якою може бути здійснений обмін активу, або оплата зобов'язання в результаті операції між обізнаними, зацікавленими та незалежними сторонами [65].

Група основних засобів (нематеріальних активів) – сукупність однотипних за технічними характеристиками, призначенням та умовами використання основних засобів (нематеріальних активів) (таблиця 1.2) [28].

Таблиця 1.2 – Класифікація груп основних засобів та інших необоротних активів і мінімально допустимих строків їх амортизації

Групи	Мінімально допустимі строки корисного використання, років
група 1 – земельні ділянки	–
група 2 – капітальні витрати на поліпшення земель, не пов'язані з будівництвом	15
група 3 – будівлі,	20
споруди,	15
передавальні пристрої	10
група 4 – машини та обладнання	5
з них:	
електронно-обчислювальні машини, інші машини для автоматичного оброблення інформації, пов'язані з ними засоби зчитування або друку інформації, пов'язані з ними комп'ютерні програми, інші інформаційні системи, комутатори, маршрутизатори, модулі, модеми, джерела безперебійного живлення та засоби їх підключення до телекомунікаційних мереж, телефони, мікрофони і рації, вартість яких перевищує 6 000 гривень	2
група 5 – транспортні засоби	5
група 6 – інструменти, прилади, інвентар (меблі)	4
група 7 – тварини	6
група 8 – багаторічні насадження	10
група 9 – інші основні засоби	12

Джерело: [28]

Амортизація – систематичне розподілення вартості необоротних активів, яка амортизується протягом терміну їх корисного використання (експлуатації) [29].

Амортизована вартість – первісна або переоцінена вартість необоротних активів за вирахуванням їх ліквідаційної вартості [43].

Об'єкт амортизації – вартість основних засобів за винятком незавершених капітальних інвестицій та землі [30].

Знос основних засобів (накопичена амортизація нематеріальних активів) – сума амортизації об’єкта основних засобів (нематеріальних активів) з початку його корисного використання [24].

$$\text{Залишкова (балансова) вартість} = \text{Первісна вартість} - \text{Знос} \quad (1.1)$$

Ліквідаційна вартість – сума засобів або вартість інших активів, яку підприємство очікує отримати від реалізації (ліквідації) необоротних активів після закінчення терміну їх корисного використання (експлуатації), за вирахуванням витрат, пов’язаних з продажем (ліквідацією) [49].

Методи амортизації основних засобів наведено у таблиці 1.3.

Таблиця 1.3 – Методи амортизації основних засобів

Методи амортизації	Розрахунок
Прямолінійний	річна сума амортизації визначається діленням вартості, яка амортизується, на строк корисного використання об’єкта основних засобів
Зменшення залишкової вартості	річна сума амортизації визначається як добуток залишкової вартості об’єкта на початок звітного року або первісної вартості на дату початку нарахування амортизації та річної норми амортизації. Річна норма амортизації (у відсотках) обчислюється як різниця між одиницею та результатом кореня ступеня кількості років корисного використання об’єкта з результату від ділення ліквідаційної вартості об’єкта на його первісну вартість
Прискорене зменшення залишкової вартості	річна сума амортизації визначається як добуток залишкової вартості об’єкта на початок звітного року або первісної вартості на дату початку нарахування амортизації та річної норми амортизації, яка обчислюється, виходячи із строку корисного використання об’єкта, і подвоюється
Кумулятивний	річна сума амортизації визначається як добуток вартості, яка амортизується, та кумулятивного коефіцієнта. Кумулятивний коефіцієнт розраховується діленням кількості років, що залишаються до кінця строку корисного використання об’єкта основних засобів, на суму числа років його корисного використання
Виробничий	місячна сума амортизації визначається як добуток фактичного місячного обсягу продукції (робіт, послуг) та виробничої ставки амортизації. Виробнича ставка амортизації обчислюється діленням вартості, яка амортизується, на загальний обсяг продукції (робіт, послуг), який підприємство очікує виробити (виконати) з використанням об’єкта основних засобів

Джерело: [56]

Метод амортизації обирається підприємством самостійно, вказується у обліковій політиці і може переглядатись у випадку зміни очікуваного способу отримання економічних вигод від використання основних засобів [67].

Місячна сума амортизації:

- прямолінійний метод – діленням річної суми амортизації на 12;
- метод зменшення залишкової вартості, прискореного зменшення залишкової вартості та кумулятивний – діленням суми амортизації за повний рік корисного використання на 12 [51].

Нарахування амортизації:

- починається – з місяця, наступного за місяцем, у якому об'єкт основних засобів став придатним для корисного використання. А при застосуванні виробничого методу – з дати, що настає за датою, на яку об'єкт основних засобів став придатним для корисного використання.

- припиняється – з місяця, наступного за місяцем вибуття об'єкта основних засобів [33].

Переоцінена вартість – вартість необоротних активів після їх переоцінки [55].

Переоцінюються об'єкти основних засобів, якщо залишкова вартість цього об'єкта суттєво відрізняється від його справедливої вартості на дату балансу [23].

Не підлягають переоцінці малоцінні необоротні матеріальні активи та бібліотечні фонди, якщо амортизація їх вартості здійснюється за методами [17].

Переоцінена первісна вартість та сума зносу об'єкта основних засобів визначається множенням відповідно первісної вартості і суми зносу об'єкта основних засобів на індекс переоцінки [23].

Індекс переоцінки визначається діленням справедливої вартості об'єкта, який переоцінюється, на його залишкову вартість [78].

Сума дооцінки залишкової вартості об'єкта основних засобів включається до складу додаткового капіталу, а сума уцінки – до складу витрат.

При першій переоцінці:

– дооцінка: збільшує основні засоби на дооцінку залишкової вартості та відноситься на додатковий капітал; збільшує основні засоби на суму дооцінки зносу та збільшує знос;

– уцінка: зменшує основні засоби на уцінку залишкової вартості та відносяться на інші витрати; зменшує основні засоби на суму уцінки зносу та зменшує знос [69].

При повторній переоцінці:

– уцінка після дооцінки: на суму попередньої дооцінки зменшує основні засоби та зменшує додатковий капітал; зменшує основні засоби на уцінку залишкової вартості та відносяться на інші витрати; зменшує основні засоби на суму уцінки зносу та зменшує знос.

– дооцінка після уцінки: на суму попередньої уцінки збільшує основні засоби та відноситься на інші доходи; збільшує основні засоби на дооцінку залишкової вартості та відноситься на додатковий капітал; збільшує основні засоби на суму дооцінки зносу та збільшує знос [59].

Ремонт основних засобів:

– поточний ремонт (підтримка основного засобу в робочому стані) відноситься на витрати звітного періоду;

– капітальний ремонт (зростає економічна вигода від використання основного засобу та збільшується первісна вартість основного засобу) [66].

1.2 Облік основних засобів на малих підприємствах

Облік основних засобів на малих підприємствах здійснюють відповідно до НП(С)БО 7 «Основні засоби». Основні засоби є матеріальною основою підприємницької діяльності та визначають потенціал підприємства.

Підстава для відображення на рахунках необоротних активів (таблиця 1.4).

Таблиця 1.4 – Підстава для відображення на рахунках необоротних активів

Рахунок	Первинні документи	
	Збільшення	Зменшення
Капітальні інвестиції	Акт приймання-передачі (внутрішнього переміщення) основних засобів, накладна, довідка бухгалтерії	Акт введення в експлуатацію
Основні засоби	Акт введення в експлуатацію, акт приймання-передачі відремонтованих, реконструйованих та модернізованих об'єктів, акт інвентаризації, інвентарна картка обліку основних засобів	Акт на списання основних засобів, акт приймання-передачі (внутрішнього переміщення) основних засобів, інвентарна картка обліку основних засобів, довідка бухгалтерії
Інші необоротні матеріальні активи	Акт введення в експлуатацію, акт приймання-передачі відремонтованих, реконструйованих та модернізованих об'єктів, акт інвентаризації, інвентарна картка обліку основних засобів, накладна	Акт на списання основних засобів, акт приймання-передачі (внутрішнього переміщення) основних засобів, інвентарна картка обліку основних засобів, довідка бухгалтерії
Нематеріальні активи	Акт введення в експлуатацію, акт приймання-передачі відремонтованих, реконструйованих та модернізованих об'єктів, акт інвентаризації	Акт на списання, акт приймання-передачі (внутрішнього переміщення), довідка бухгалтерії
Знос	Розрахунок амортизації, довідка бухгалтерії	Розрахунок амортизації, довідка бухгалтерії

Джерело: [25]

Порівняння спрощеного та загального плану рахунків в частині відображення необоротних активів представлено в таблиці 1.5.

Таблиця 1.5 – Порівняння спрощеного та загального плану рахунків з відображення необоротних активів

За спрощеним планом		За загальним планом	
Код	Назва	Код	Назва
10	Основні засоби	10	Основні засоби
		11	Інші необоротні матеріальні активи
		12	Нематеріальні активи
13	Знос необоротних активів	13	Знос (амортизація) необоротних активів
15	Капітальні інвестиції	15	Капітальні інвестиції

Джерело: [36]

Характеристику форм первинного обліку основних засобів наведено в таблиці 1.6.

Таблиця 1.6 – Характеристика типових форм первинних документів з обліку основних засобів

Форма доку-менту	Назва документу	Примітки
ОЗ-1	Акт приймання-передачі (внутрішнього переміщення) основних засобів	Складається на кожний об'єкт окремо, а на декілька – лише в тому випадку, коли об'єкти однотипні, мають однакову вартість і прийняті одночасно на відповідальне зберігання однією й тією ж особою
ОЗ-2	Акт приймання-здачі відремонтованих, реконструйованих і модернізованих об'єктів основних засобів	Зазначаються технічна характеристика та первісна вартість об'єкту. Актом такої форми оформлюється приймання завершених робіт після добудови, реконструкції або модернізації основних засобів
ОЗ-3	Акт на списання основних засобів	Після ліквідації основних засобів і складання актів на списання основних засобів перший примірник передається до бухгалтерії, де на його підставі робиться запис до інвентарного списку основних засобів
ОЗ-4	Акт на списання автотранспортних засобів	Складається в двох примірниках, підписують члени комісії, затверджує керівник підприємства або уповноважена ним на це особа
ОЗ-5	Акт про установку, пуск та демонтаж будівельної машини	Складається при встановленні, запуску і демонтажі будівельної машини, що взята напрокат. Підписується представником машинопрокатної бази та механіком будівельної ділянки
ОЗ-6	Інвентарна картка обліку основних засобів	Здійснюються записи на підставі актів приймання-передачі основних засобів та акту на списання основних засобів: для обліку окремих об'єктів основних засобів; для групового обліку однотипних об'єктів основних засобів, які надійшли в експлуатацію в одному календарному місяці й мають одне й те ж виробничо-господарське призначення, технічну характеристику та вартість. Як правило, заповнюється в одному примірнику та знаходиться у бухгалтерії
ОЗ-7	Опис інвентарних карток з обліку основних засобів	Застосовується для реєстрації інвентарних карток. Ця форма складається в одному примірнику в бухгалтерії
ОЗ-8	Картка обліку руху основних засобів	Застосовується для обліку руху основних засобів за класифікаційними групами. Відкривається в бухгалтерії в одному примірнику
ОЗ-9	Інвентарний список основних засобів	Застосовується в місцях експлуатації основних засобів для обліку кожного об'єкта за матеріально відповідальними особами. Дані, що містяться в цій формі, мають бути тотожними записам в інвентарних картках обліку основних засобів
ОЗ-14, ОЗ-15, ОЗ-16	Розрахунок амортизації основних засобів	Використовується при нарахуванні зносу основних засобів

Джерело: [69]

Придбання основних засобів малі підприємства здійснюють у результаті різних господарських операцій. Якщо такі операції згрупувати, можна виділити такі шляхи надходження основних засобів:

- отримання основних засобів як внесок до статутного капіталу засновників (учасників) підприємства в обмін на корпоративні права;
- придбання як нових, так і таких, що були в експлуатації, основних засобів за грошові кошти та їх еквіваленти;
- самостійне виготовлення основних засобів або виготовлення за договором сторонньою організацією;
- отримання основних засобів безкоштовно від юридичної або фізичної особи [78].

Система відображення збільшення або зменшення засобів підприємства на рахунках обліку представлена в таблиці 1.7.

Таблиця 1.7 – Збільшення або зменшення засобів підприємства на рахунках обліку

За спрощеним планом	Дебет	Кредит
10	Введення в експлуатацію основних засобів за первісною вартістю, дооцінка, капітальний ремонт	Вибуття (реалізація, безоплатна передача, ліквідація) основних засобів за залишковою вартістю, уцінка
	Введення в експлуатацію іншого необоротного матеріального активу за первісною вартістю, дооцінка	Вибуття (реалізація, безоплатна передача, ліквідація) іншого необоротного матеріального активу за залишковою вартістю, уцінка
	Введення в експлуатацію нематеріальних активів за первісною вартістю, дооцінка	Вибуття (реалізація, безоплатна передача, ліквідація) нематеріальних активів за залишковою вартістю, уцінка
13	Списання суми зносу (накопиченої амортизації)	Нарахування зносу (амортизації)
15	Накопичення понесених витрат на придбання (створення) матеріальних та нематеріальних необоротних активів	Введення в експлуатацію придбаних (створених) матеріальних та нематеріальних необоротних активів

Джерело: [44]

Капітальні роботи здійснюють двома способами:

1) господарським – якщо мале підприємство виконує ці роботи своїми засобами та на власні кошти;

2) підрядним – коли будівництво чи інші капітальні роботи здійснює підрядник за договором [49].

Витрати придбаного (створеного) основного засобу накопичують за дебетом рахунка 15 «Капітальні інвестиції». Вводячи об'єкт в експлуатацію, їх списують у дебет відповідного субрахунку, на якому обліковують такий основний засіб. Рахунок 15 «Капітальні інвестиції» призначений для обліку витрат на придбання або створення матеріальних і нематеріальних необоротних активів [51].

Якщо мале підприємство придбає основні засоби, які вже були в експлуатації, то у разі зарахування їх на баланс можна відобразити і суми наявного зносу (продавець повинен указати його в акті приймання-передачі), що передбачають виконання записів: Дт 10 – Кт 13 (спрощений план рахунків). Безоплатне отримання основних засобів може здійснюватися як від юридичних, так і від фізичних осіб [67].

Передані забудовнику кошти для участі в будівництві об'єкта підприємство відображає за кредитом рахунків обліку грошових коштів, запасів у кореспонденції з рахунком 37 «Розрахунки з різними дебіторами». Після одержання оформлених документів про право власності й приймально-передавального акту пайовика на відповідну частку збудованого об'єкта кредитується рахунок 37 у кореспонденції з рахунком 15 [62].

Аналітичний облік капітальних інвестицій ведеться відповідно за видами основних засобів, інших матеріальних необоротних активів, нематеріальних активів, а також за окремими об'єктами капітальних вкладень (інвентарними об'єктами) [58].

Сума податкового кредиту, що визнана у зв'язку з попередньою оплатою (авансом) вартості необоротних активів, будівельно-монтажних робіт та інших робіт капітального характеру у цій Відомості наводиться окремо від решти суми авансу [74].

Після одержання в рахунок авансу з необоротних активів і прийняття будівельно-монтажних та інших робіт капітального характеру сума податкового кредиту способом сторно відображається за дебетом рахунка 15 «Капітальні інвестиції» і кредитом рахунка 64 «Розрахунки за податками й платежами» [38].

Зарахування на баланс власної частки збудованого об'єкта відображається за дебетом рахунка 10 «Основні засоби» та кредитом рахунка 15 [47].

Відображення в обліку придбання (виготовлення) основних засобів підрядним та господарським способами наведено у таблиці 1.8.

Таблиця 1.8 – Відображення в обліку придбання (виготовлення) основних засобів підрядним та господарським способами

Зміст операцій	За спрощеним планом	
	Дебет	Кредит
Відображення витрат на придбання (виготовлення господарським способом, капітальний ремонт) основних засобів:		
– матеріалів і сировини	15	20
– паливно-мастильних матеріалів	15	20
– оплати праці	15	66
– нарахування на фонд оплати праці ЄСВ	15	64
– витрати на відрядження працівника, який виготовляє ОЗ	15	37
Введення основного засобу в експлуатацію	10	15
Відображення витрат на придбання (виготовлення підрядним способом, капітальний ремонт) основних засобів	15	68
Введення основного засобу в експлуатацію	10	15
Відображення витрат на капітальне будівництво:		
– куплених будівельних матеріалів	15	20
– оплати праці	15	66
– нарахування на фонд оплати праці ЄСВ	15	64
– витрати на відрядження працівника, який задіяний у будівництві ОЗ	15	37
Введення основного засобу в експлуатацію	10	15

Джерело: [64]

Малі підприємства бухгалтерський облік основних засобів ведуть на рахунку 10 «Основні засоби». На рахунку 10 «Основні засоби» ведеться облік витрат на придбання або виготовлення власними силами матеріальних та нематеріальних активів [77].

Рахунок 10 «Основні засоби» призначено для обліку й узагальнення інформації про наявність та рух власних або отриманих на умовах фінансової оренди об'єктів і орендованих цілісних майнових комплексів, які віднесені до складу основних засобів, інших необоротних матеріальних активів, нематеріальних активів [68].

За дебетом рахунка 10 «Основні засоби» відображається надходження (придбаних, створених, безоплатно отриманих) основних засобів, інших необоротних матеріальних активів, нематеріальних активів, на баланс підприємства, які обліковуються за первісною вартістю, сума витрат, яка пов'язана з поліпшенням об'єкта (модернізація, модифікація, добудова, дообладнання, реконструкція тощо), що призводить до збільшення майбутніх економічних вигод, очікуваних від використання об'єкта; сума дооцінки вартості об'єкта основних засобів, за кредитом – вибуття основних засобів, інших необоротних матеріальних активів, нематеріальних активів, внаслідок продажу, безоплатної передачі або невідповідності критеріям визнання активом, а також у разі часткової ліквідації об'єкта основних засобів, сума уцінки основних засобів [71].

Особливості обліку необоротних активів за спрощеним планом рахунків з використанням порівняльного методу дослідження наведено у таблицях 1.9-1.12.

Таблиця 1.9 – Відображення в обліку придбання основних засобів

Зміст операцій	За спрощеним планом	
	Дебет	Кредит
Оприбутковано основний засіб	15	68
Введення основного засобу в експлуатацію	10	15

Джерело: [14]

Таблиця 1.10 – Відображення в обліку безоплатного одержання основних засобів

Зміст операцій	За спрощеним планом	
	Дебет	Кредит
Відображено вартість безоплатно одержаних основних засобів	15	40
Введення основного засобу в експлуатацію	10	15

Джерело: [15]

Таблиця 1.11 – Відображення в обліку внесення основних засобів в статутний капітал

Зміст операцій	За спрощеним планом	
	Дебет	Кредит
Відображена сума зобов'язань щодо внесення основних засобів до статутного капіталу	15	40
Відображено вартість одержаних основних засобів від засновника		
Введення основного засобу в експлуатацію	10	15

Джерело: [45]

Таблиця 1.12 – Відображення в обліку безоплатного отримання основних засобів

Зміст операцій	За спрощеним планом	
	Дебет	Кредит
Безоплатно отримані основні засоби	15	40
Введення в експлуатацію безоплатно отриманих основних засобів	10	15
Нарахування зносу за безоплатно отриманими основними засобами	96	13
Визначення доходу з нарахуванням амортизації	40	74

Джерело: [63]

За спрощеним планом рахунків: Дт 10 – Кт 40 «Безоплатно отримані необоротні активи» – за отримання; Дт 40 – Кт 74 «Дохід від безоплатно отриманих активів» – у кожному місяці, в якому нараховується амортизація [53].

Малі підприємства мають право безкоштовно передавати основні засоби іншим підприємствам, продавати, обмінювати, здавати в оренду, в тимчасове користування, а також списувати з балансу, якщо вони зношені або морально застарілі, незалежно від того, чи повністю вони амортизовані. Нарахування амортизації основних засобів у бухгалтерському обліку регулює НП(С)БО 7 [75].

Рахунок 13 «Знос (амортизація) необоротних активів» призначено для узагальнення інформації про нараховану амортизацію та індексацію зносу (накопиченої амортизації) необоротних матеріальних і нематеріальних активів, що підлягають амортизації [48].

За кредитом рахунка 13 «Знос (амортизація) необоротних активів»

відображається нарахування амортизації та індексації зносу (накопиченої амортизації) необоротних активів, за дебетом – зменшення суми зносу (накопиченої амортизації) [57].

Аналітичний облік зносу (накопиченої амортизації) необоротних активів ведеться за видами основних засобів, інших матеріальних необоротних активів та нематеріальних активів [18].

Особливості обліку необоротних активів відображено у таблицях 1.13-1.19.

Таблиця 1.13 – Відображення в обліку зносу основних засобів

Зміст операцій	За спрощеним планом	
	Дебет	Кредит
Нарахування зносу на основні засоби, які використовуються:		
– у виробництві (верстат, устаткування)	23	13
– для загальновиробничого призначення (цех)	91	13
– для адміністративного призначення (адміністративна будівля, комп'ютер, транспортний засіб тощо)	96	13
– для збуту (магазин, комп'ютер, транспортний засіб тощо)	96	13
Списано знос основних засобів	13	10

Джерело: [40]

Таблиця 1.14 – Відображення в обліку безоплатної передачі основних засобів

Зміст операцій	За спрощеним планом	
	Дебет	Кредит
Списано знос безоплатно переданих основних засобів	13	10
Відображено залишкову вартість безоплатно переданих основних засобів	96	10

Джерело: [40]

Об'єкти основних засобів визнають утримуваними для продажу (тобто переводять до запасів) (НП(С)БО 27) і бухгалтерські записи матимуть вигляд: – Дт 13 «Знос (амортизація) необоротних активів» Кт 10 «Основні засоби» – на суму зносу об'єкта основного засобу (загальний план рахунків) або Дт 13 «Знос (амортизація) необоротних активів» Кт 10 «Основні засоби» (спрощений план рахунків); – Дт 286 «Необоротні активи та групи вибуття, утримуваного для продажу» Кт 10 – на залишкову вартість об'єкта основного

засобу (загальний план рахунків) або Дт 26 «Готова продукція» Кт 10 «Основні засоби» (спрощений план рахунків). – Дохід від реалізації основних засобів, утримуваних для продажу, відображають – Кт 712 «Дохід від реалізації інших оборотних активів» (загальний план рахунків) або Кт 70 «Доходи від реалізації» (спрощений план рахунків). Балансову вартість реалізованих активів списують – Дт 943 «Собівартість реалізованих виробничих запасів» (загальний план рахунків) або Кт 96 «Інші витрати» (спрощений план рахунків). У фінансовій звітності основні засоби, утримувані для продажу відображаються в балансі підприємства (форма № 1-м) для таких активів підготовлено окремий рядок 275 (р. II НП(С)БО 25) [31].

Таблиця 1.15 – Відображення в обліку ліквідації основних засобів

Зміст операцій	За спрощеним планом	
	Дебет	Кредит
Списано знос ліквідованого основного засобу	13	10
Відображено залишкову вартість ліквідованого основного засобу	96	10
Відображені витрати з нарахування заробітної плати робітникам, які здійснюють ліквідацію основного засобу	96	66
Відображені витрати з нарахування ЄСВ на заробітну плату робітникам, які здійснюють ліквідацію основного засобу	96	64
Оприбутковані матеріали, що з'явилися від ліквідації основного засобу та відображені доходи від ліквідації основних засобів	20	74
Списано на фінансовий результат:		
– доходи від ліквідації основного засобу	74	79
– витрати від ліквідації основного засобу	79	96

Джерело: [27]

Таблиця 1.16 – Відображення в обліку реалізації основних засобів

Зміст операцій	За спрощеним планом	
	Дебет	Кредит
1	2	3
Без укладання договору на реалізацію основного засобу		
Списано знос реалізованого основного засобу	13	10
Відображено залишкову вартість реалізованого основного засобу	96	10
Відображено дохід від реалізації основного засобу	37	74
Відображено ПДВ (якщо підприємство є платником ПДВ)	74	64
Надійшли грошові кошти на поточний рахунок від покупця	31	37
Списано на фінансовий результат:		
– доходи від реалізації основного засобу	74	79
– витрати від реалізації основного засобу	79	96
З попередньо укладеним договором на реалізацію основного засобу		
Надійшли грошові кошти на поточний рахунок від покупця	31	68
Списано знос реалізованого основного засобу	13	10

Продовження таблиці 1.16

1	2	3
Переведення основних засобів, які утримуються для продажу, до складу товарів	26	10
Відображено залишкову вартість реалізованих виробничих запасів	96	26
Відображено дохід від реалізації оборотних активів	68	74
Відображено ПДВ (якщо підприємство є платником ПДВ)	74	64
Списано на фінансовий результат:		
– доходи від реалізації оборотних активів	74	79
– витрати від реалізованих виробничих запасів	79	96

Джерело: [11]

На підставі п.16 НП(С)БО 7 у випадку істотного відхилення (збільшення або зменшення) балансової вартості об'єкта основних засобів від його справедливої вартості (більш ніж на 10 %) підприємство здійснює переоцінку об'єкта основних засобів на дату балансу (табл. 1.17) [72].

Таблиця 1.17 – Кореспонденція рахунків по обліку переоцінки основних засобів

Зміст операцій	За спрощеним планом	
	Дебет	Кредит
Проведена уцінка основних засобів, які раніше були дооцінені	40	10
	13	10
	96	10
Проведена дооцінка основних засобів, які раніше були уцінені	10	40
	40	13
	10	74

Джерело: [34]

Відображення в обліку системи відеоспостереження, встановленої у власній будівлі наведено у таблиці 1.18.

Таблиця 1.18 – Кореспонденція рахунків по обліку системи відеоспостереження, встановленої у власній будівлі

Зміст операцій	За спрощеним планом	
	Дебет	Кредит
1	2	3
Отримання системи відеоспостереження	15	68
Податковий кредит з ПДВ від вартості системи відеонагляду	64	68
Оплата системи відеоспостереження постачальнику	63	31
Відображення одержаних послуг охорони	93	68
Податковий кредит з ПДВ у вартості послуг охорони	64	68

Продовження таблиці 1.18

1	2	3
Оплата послуг охорони	68	31
Встановлення системи відеоспостереження на об'єкті:		
Перший варіант – система відеоспостереження враховується як частина будівлі	10	15
Варіант другий (система відеоспостереження враховується як окремий об'єкт)	10	15
Нарахування амортизації на систему відеоспостереження щомісяця (на окремий об'єкт або у складі загальної вартості будівлі; рахунок по дебету вибирається в залежності від напрямку використання об'єкта основних засобів)	91, 96	13

Джерело: [70]

Облік сигналізації у власному приміщенні (якщо установка сигналізації вважається поліпшенням будівлі та невіддільною її частиною) наведено у таблиці 1.19.

Таблиця 1.19 – Облік сигналізації у власному приміщенні

Зміст операцій	За спрощеним планом	
	Дебет	Кредит
Отримання системи сигналізації	15	68
Податковий кредит з ПДВ	64	68
Оплата системи сигналізації постачальнику	68	31
Підписання акту приймання-передачі результатів робіт із встановлення сигналізації	15	68
Податковий кредит з ПДВ	64	68
Оплата робіт із встановлення сигналізації	63	31
Введення системи сигналізації в експлуатацію	10	15
Нарахування амортизації приміщення в новій сумі (з місяця, наступного за місяцем введення сигналізації в експлуатацію)	96	13

Джерело: [20]

На рисунку 1.1 схематично зображено порядок записів у регістрах з обліку основних засобів.

Для систематизації інформації про наявність, рух і знос необоротних активів (основних засобів, інших необоротних матеріальних активів, нематеріальних активів), про капітальні та фінансові інвестиції та інші необоротні активи ведеться Відомість 4–м [47].

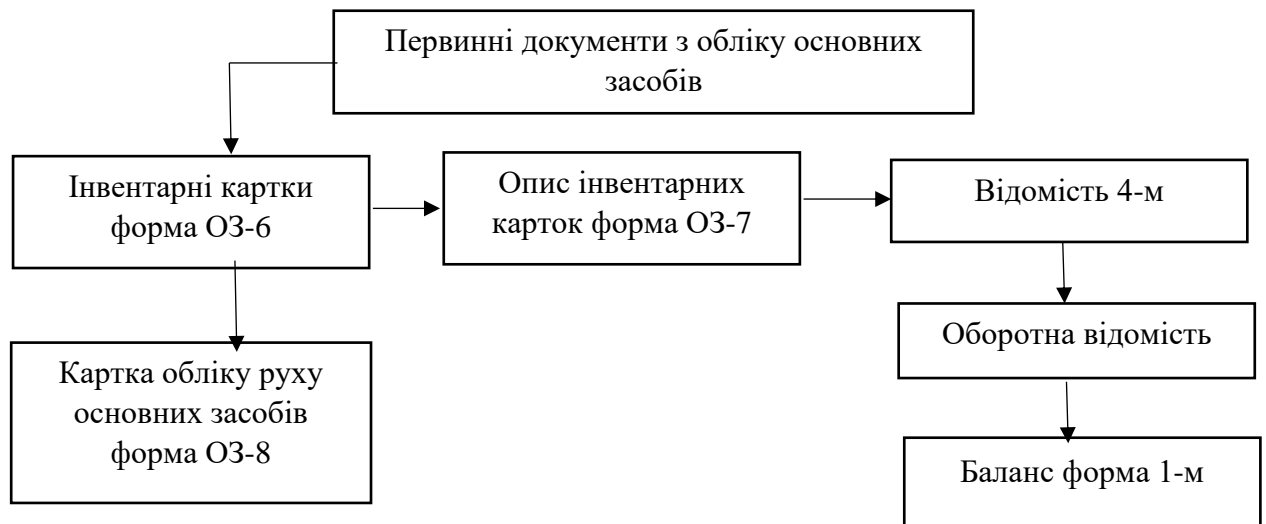

Рисунок 1.1 – Схема записів у регістрах з обліку основних засобів

Джерело: [63]

У Відомості 4-м відображаються обороти за дебетом і кредитом рахунків: у розділі I – 10 «Основні засоби» і 13 «Знос необоротних активів»; у розділі II – 14 «Довгострокові фінансові інвестиції», 15 «Капітальні інвестиції», 18 «Інші необоротні активи», 35 «Поточні фінансові інвестиції». Записи у розділі I Відомості 4-м ведуться на підставі первинних і зведених облікових документів (актів приймання-передачі (внутрішнього переміщення) основних засобів, актів списання, розрахунку амортизації тощо) [11].

У графах 6–9 розділу I цієї Відомості відображаються дані про надходження необоротних матеріальних (крім капітальних інвестицій) і нематеріальних активів, для заповнення яких використовуються записи відомостей 4-м і 5-м. У графах 10–15 розділу I цієї Відомості відображаються дані про вибуття необоротних матеріальних і нематеріальних активів (продаж, безоплатна передача, ліквідація), про уцінку та зменшення корисності цих об'єктів. У графах 20–23 розділу I відображаються операції з нарахованої амортизації та сума збільшення зносу необоротних активів внаслідок їх дооцінки або зменшення їх корисності. У графах 25–26 розділу I цієї Відомості відображається списання зносу необоротних матеріальних і нематеріальних активів внаслідок їх вибуття, зменшення зносу внаслідок уцінки та відновлення корисності цих активів, для заповнення яких використовуються

дані відомостей 4–м і 5–м [59].

Залишок на кінець місяця на рахунку 10 «Основні засоби» (графа 18) визначається додаванням до сальдо на початок місяця (графа 5) дебетового обороту за місяць (графа 9) і вирахуванням кредитового обороту за місяць (графа 16). Залишок на кінець місяця за рахунком 13 (графа 27) визначається додаванням до сальдо на початок місяця (графа 19) кредитового обороту за місяць (графа 24) і вирахуванням дебетового обороту за місяць (графа 26). У розділі II Відомості 4-м ведеться бухгалтерський облік капітальних і фінансових інвестицій, інших необоротних активів [29].

Записи у розділі II групуються за рахунками 14, 15, 18 і 35 шляхом вписування перед початком записів у графі 2 коду і назви відповідного рахунка бухгалтерського обліку, щодо якого далі здійснюються записи. Аналітичний облік фінансових інвестицій ведеться у розрізі видів, строків та об'єктів інвестування [17].

Сальдо на кінець поточного місяця відповідного рахунка (графа 15) в розділі II Відомості 4–м визначається додаванням до сальдо на початок місяця (графа 3) дебетового обороту за місяць (графа 5) і вирахуванням кредитового обороту (графа 14) [79].

1.3 Аудит основних засобів на малому підприємстві

Аудит основних засобів відіграє важливу роль у загальному аудиті суб'єкта господарювання. Використання науково обґрунтованої методики здійснення аудиту є об'єктивним процесом, оскільки сприяє достовірності відображення інформації про основні засоби. Перед початком проведення аудиту основних засобів необхідно сформулювати мету перевірки, яка полягає у висловленні аудитором незалежної професійної думки щодо правильності відображення у звітності підприємства інформації щодо основних засобів [47].

До об'єктів аудиту основних засобів відносять: групи основних засобів; їх первісну і залишкову вартість; правильність документального оформлення

операцій, пов'язаних з придбанням, виготовленням, рухом і вибуттям основних засобів; стан оперативного, інвентарного, аналітичного і синтетичного обліку; амортизацію та індексацію основних засобів; операції з капітального ремонту, технічного переобладнання, модернізації та реконструкції основних засобів; інформацію про порушення ведення обліку, нестачі, зловживання, які знайшли документальне підтвердження в актах ревізії, перевірок, висновках аудиторів, постановках правоохоронних органів [75].

Під час проведення аудиту основних засобів аудитор керується певними законодавчими актами та діючими нормативами (таблиця 1.20).

Таблиця 1.20 – Нормативно-правові джерела інформації для аудиту основних засобів

Законодавчий акт	Перелік законодавчих актів
Закони України	Закон України «Про аудит фінансової звітності та аудиторську діяльність», Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні», Закон України «Про фінансовий лізинг»
Кодекси	Податковий кодекс України, Цивільний кодекс України, Господарський кодекс України
НП(С)БО	НП(С)БО 1 Загальні вимоги до фінансової звітності», НП(С)БО 7 «Основні засоби», НП(С)БО 14 «Оренда», НП(С)БО 27 «Необоротні активи, утримувані для продажу та припинена діяльність», НП(С)БО 28 «Зменшення корисності активів», НП(С)БО 15 «Дохід», НП(С)БО 16 «Витрати»
Наказ Міністерства статистики України	Наказ Міністерства статистики України від 29.12.1995 р. № 352 «Про затвердження типових форм первинного обліку»
Положення про інвентаризацію	Положення про інвентаризацію активів та зобов'язань, Методичні рекомендації щодо бухгалтерського обліку основних засобів від 10.11.2009 р. № 130
План рахунків бухгалтерського обліку	Про затвердження спрощеного Плану рахунків бухгалтерського обліку № 186 від 19.04.2001 р.
МСА	МСА 300 «Планування», МСА 320 «Суттєвість в аудиті», МСА 400 «Оцінка ризиків і системи внутрішнього контролю», МСА 800 «Звіт аудитора за спеціальними аудиторськими завданнями»

Джерело: згруповано автором

До основних завдань аудиту основних засобів відносять:

- встановлення правильності документального оформлення і

своєчасного відображення в обліку операцій з основними засобами, їх надходження, внутрішнє переміщення і вибуття;

- перевірка правильності розрахунку, своєчасного відображення зносу основних засобів;

- перевірка доцільності проведення ремонту основних засобів, контроль за витратами на капітальний ремонт, за правильністю їх відображення;

- перевірка правильності відображення в обліку фінансових результатів від вибуття основних засобів;

- підтвердження законності і правильності відображення на рахунках бухгалтерського обліку операцій з основними засобами [35].

Щодо предметної області аудиту операцій з основними засобами, то Ф. Бутинець вважає, що предметом аудиту операцій з основними засобами є господарські процеси та операції, пов'язані з наявністю, рухом і використанням основних засобів, а також відносини, що виникають при цьому всередині підприємства та за його межами [54].

Кулаковська Л. та Піча Ю. висловлюють думку, що предмет аудиторського дослідження охоплює всю інформацію, що стосується основних засобів, враховуючи і ту, яка виходить за межі бухгалтерського обліку і фінансової звітності (оперативний облік, оперативна звітність про використання основних засобів, пояснення персоналу та ін.) [32].

Мета аудиту відповідно до МСА 200 «Ціль і основні принципи аудиту фінансової звітності» полягає у висловленні аудитором незалежної професійної думки щодо правильності відображення у звітності підприємства інформації щодо основних засобів [15].

Основні джерела інформації, що використовуються в процесі аудиту основних засобів, представлено на рисунку 1.2. В першу чергу, такими джерелами будуть: облікова політика підприємства, установчі документи, первинні документи з обліку ОЗ: накладні, інвентарні картки, акти приймання-передачі, введення в експлуатацію, ліквідації, акти списання ОЗ, накази про ремонт ОЗ, облікові реєстри, що використовуються для відображення

господарських операцій з обліку ОЗ, Акти та довідки попередніх ревізій, аудиторські висновки та інша документація, що узагальнює результати контролю, Головна книга, Звітність підприємства, виконання, запити.

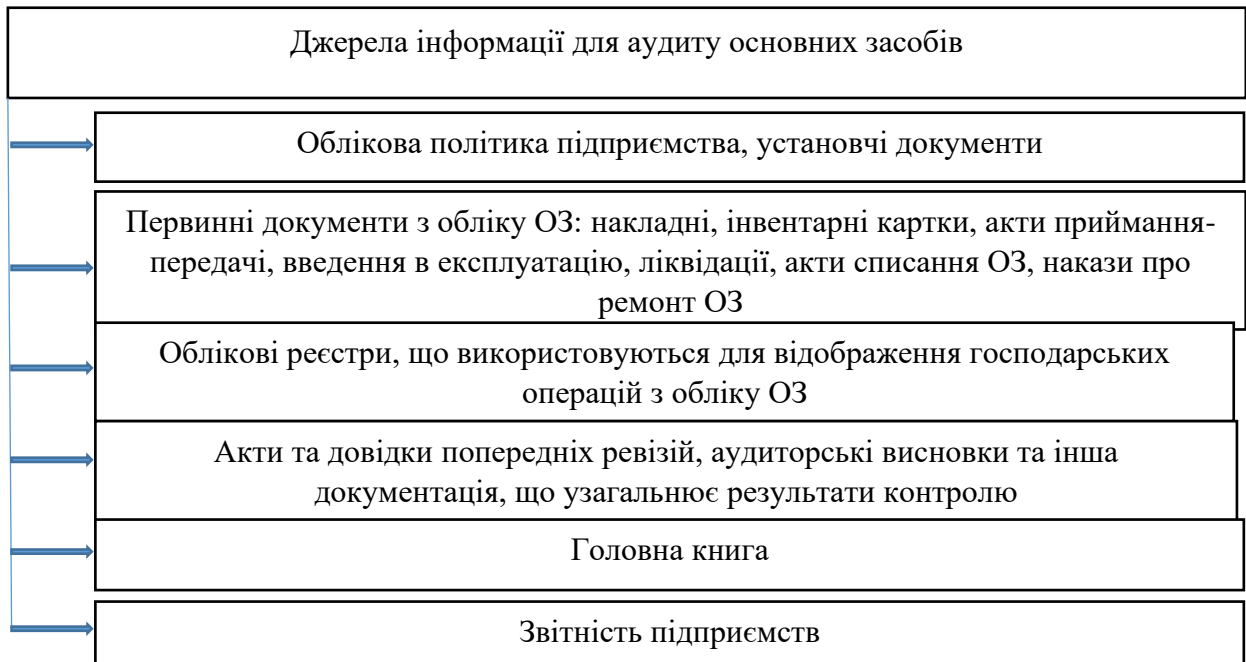

Рисунок 1.2 – Основні джерела інформації для аудиту основних засобів

Джерело: [64]

Виходячи з мети, основними завданнями аудиту основних засобів є:

- 1) контроль за дотриманням чинного законодавства щодо операцій з основними засобами;
- 2) перевірка правильності документального оформлення операцій, пов'язаних з рухом основних засобів;
- 3) перевірка правильності визнання, класифікації та оцінки основних засобів;
- 4) перевірка фактичної наявності і стану основних засобів;
- 5) перевірка правильності нарахування амортизації;
- 6) виявлення фактів неефективного використання основних засобів, реалізації їх за заниженою ціною, необґрунтованого списання;
- 7) оцінка придатності наявних основних засобів для експлуатації;
- 8) перевірка правильності визначення фінансових результатів від

реалізації основних засобів;

9) перевірка правильності проведення індексації, переоцінки основних засобів;

10) перевірка операцій з орендованими і переданими в оренду об'єктами;

11) встановлення джерел фінансування відтворення основних засобів;

12) аналіз показників використання основних засобів [35].

Документом організаційно-методологічного характеру є план аудиту основних засобів, який містить основні стадії процесу аудиту, розміщені в логічній послідовності (рисунок 1.3).

Рисунок 1.3 – План аудиту основних засобів

Джерело: [27]

Методика проведення аудиту основних засобів повинна відповідати певним етапам аудиторської перевірки (рисунок 1.4).

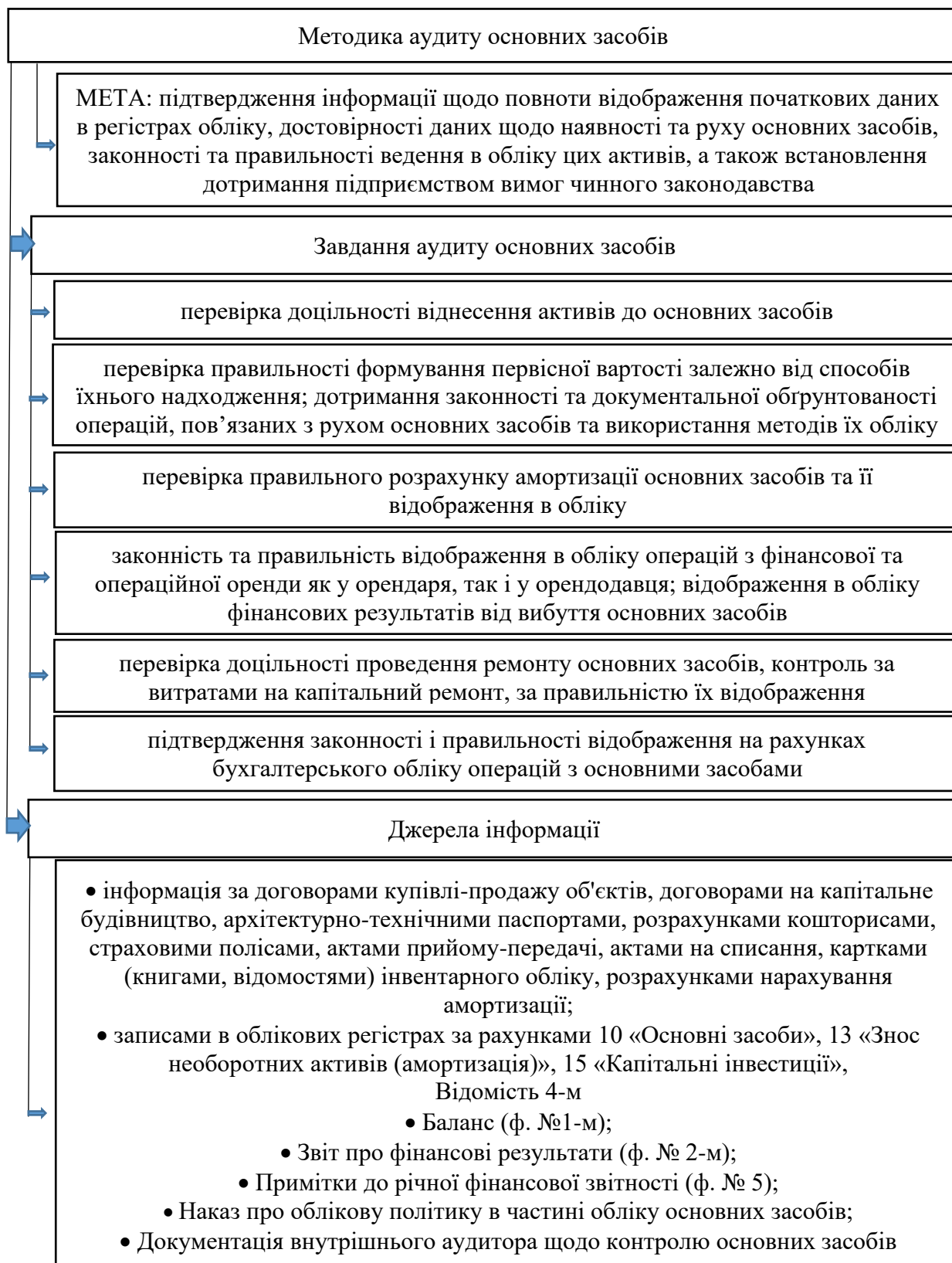

Рисунок 1.4 – Методика проведення аудиту основних засобів

Джерело: [52]

Важливим завданням є оцінка надійності внутрішнього контролю і внутрішнього аудиту основних засобів у клієнта. Оцінивши ступінь довіри до системи внутрішнього контролю основних засобів і можливості використання результатів роботи внутрішнього аудитора, зовнішній аудитор повинен оцінити загальний аудиторський ризик перевірки [57].

Основні етапи аудиту основних засобів наведено на рисунку 1.5.

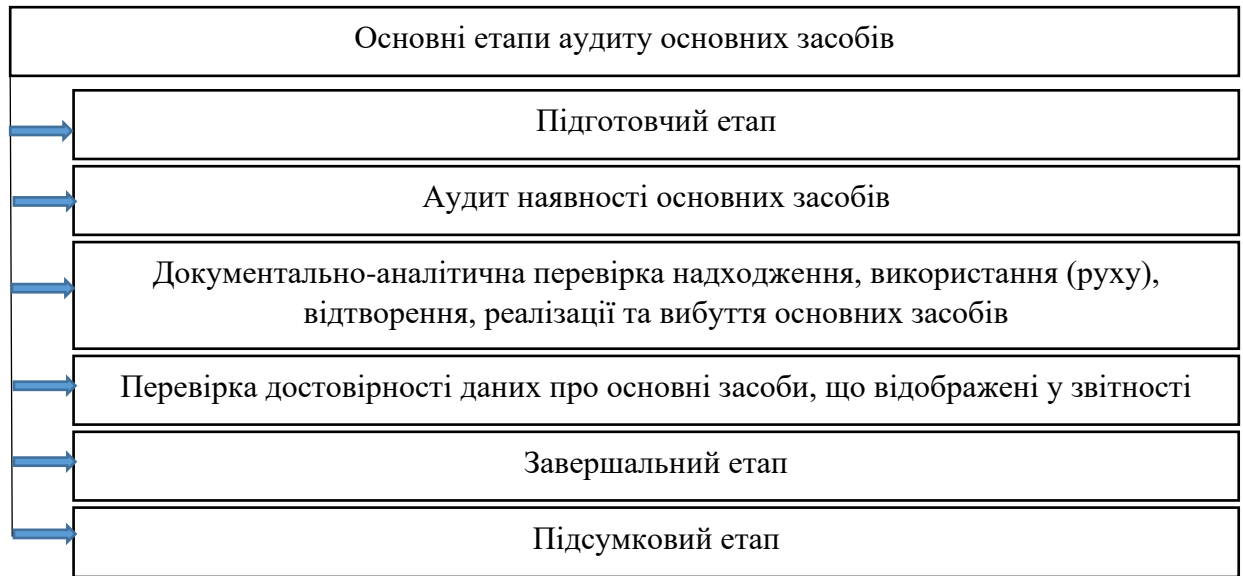

Рисунок 1.5 – Основні етапи аудиту основних засобів

Джерело: [70]

На підставі загального плану аудиту аудитор розробляє та документально оформлює аудиторську програму, яка деталізує пункти плану та є детальною інструкцією для виконавців [48].

Основними методами, які використовуються в процесі аудиту основних засобів, є інвентаризація, контрольні обміри, логічна перевірка [58].

Аудитор під час перевірки основних засобів може використовувати такі методи, як опитування, порівняння, фізична та документальна перевірка, перерахування, вибіркоче дослідження [18].

Об'єктом проведення аудиту основних засобів є інформація, яка міститься у різних джерелах з приводу основних засобів (рисунок 1.6).

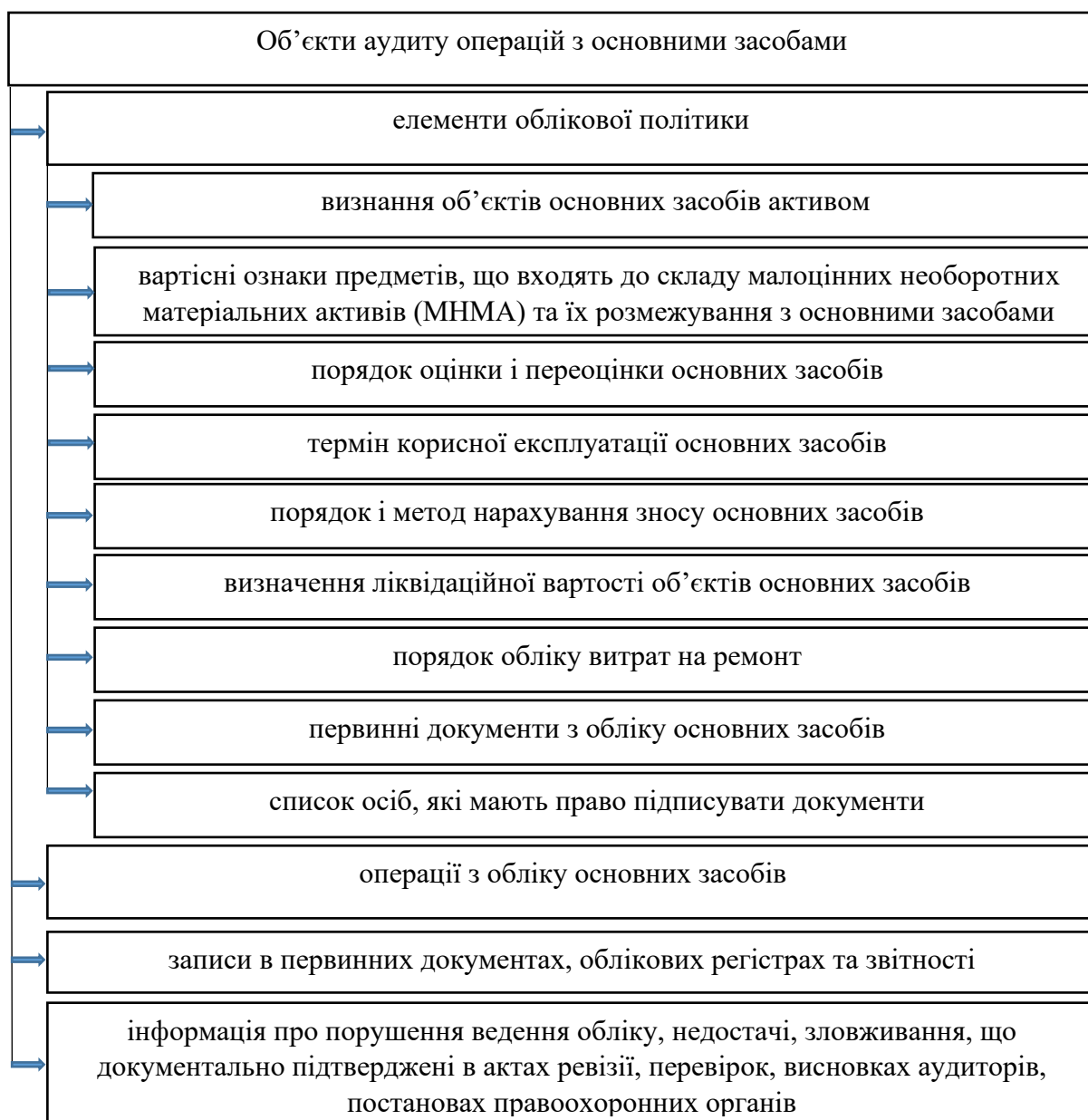

Рисунок 1.6 – Об'єкти аудиту операцій із основними засобами

Джерело: [37]

План послідовності проведення внутрішнього аудиту операцій з обліку основних засобів наведено на рисунку 1.7.

Процес виявлення помилок передбачає дотримання аудитором такої послідовності процедур:

- 1) перевірка за формою і змістом первинних документів з обліку витрат, доходів і фінансових результатів;
- 2) перевірка правильності формування величини доходів і витрат за видами діяльності;

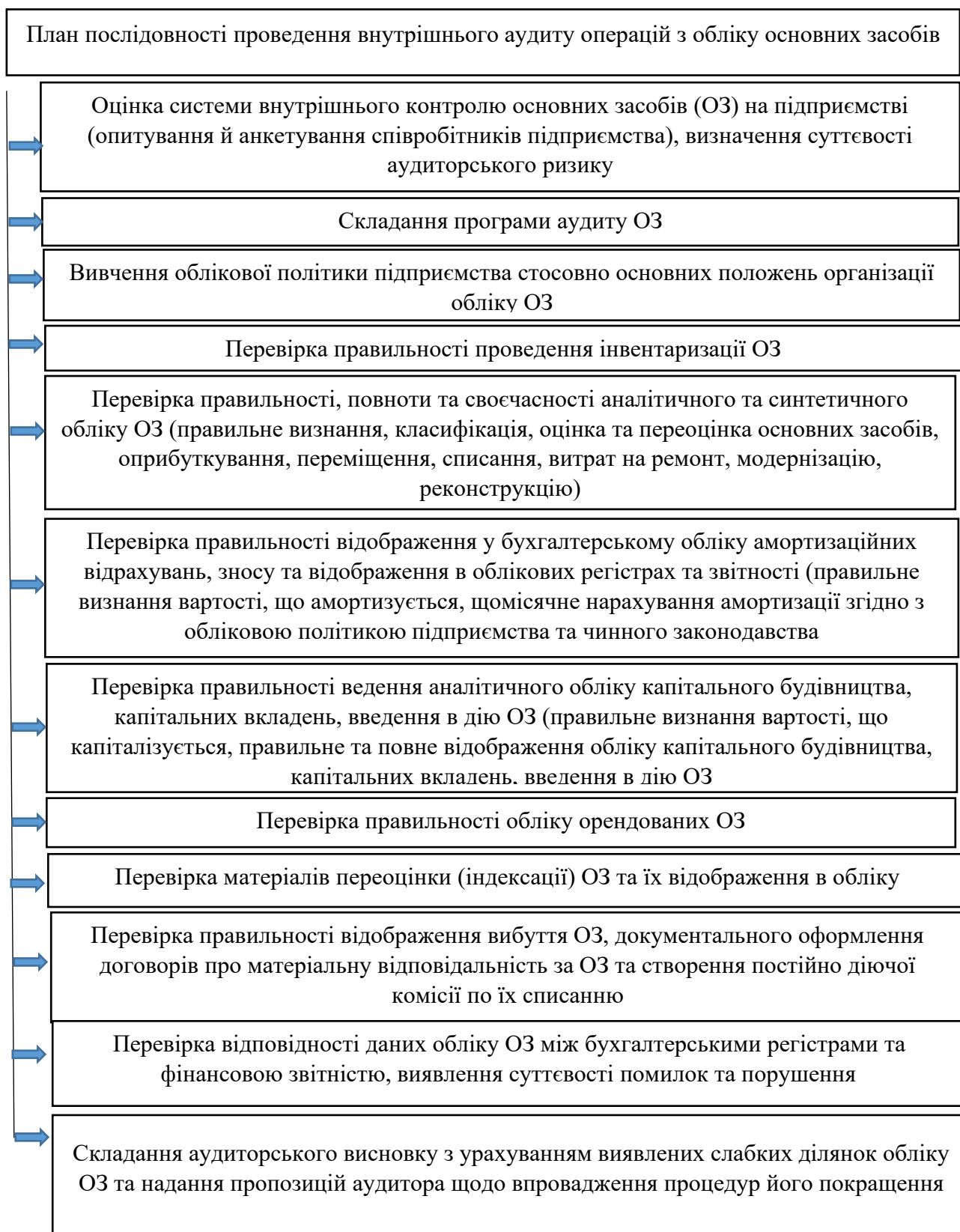

Рисунок 1.7 – План послідовності проведення внутрішнього аудиту операцій з обліку основних засобів

Джерело: [11]

- 3) оцінка стану обліку фінансових результатів;
- 4) перевірка правильності визначення та розподілу чистого прибутку;
- 5) перевірка своєчасності нарахування і сплати податку на прибуток;
- 6) перевірка записів у головній книзі, облікових регістрах і формах звітності щодо відображення витрат, доходів і фінансового результату за звітний період. Виявлені під час перевірки помилки та порушення аудитори реєструють у робочих документах, а також визначають їх вплив на достовірність статей фінансової звітності [74].

Найтипівішими помилками, які можна встановити при аудиті основних засобів є:

- неправильно оцінена балансова вартість основних засобів;
- несвоєчасне оприбуткування основних засобів, що надійшли;
- відсутність оформлених документів щодо матеріально-відповідальних осіб;
- відсутність інвентарних номерів на основних засобах;
- помилки у нарахуванні амортизації основних засобів (неправильно застосовані ставки амортизаційних відрахувань, нарахування амортизації на основні засоби, які знаходяться на капітальному ремонті та інше) [21].

Отже, підводячи підсумки по першому розділу, можна стверджувати, що основні засоби є невід'ємною складовою господарської діяльності підприємства, що представляють собою матеріальні активи, які підприємство утримує з метою використання їх у процесі виробництва або постачання товарів, надання послуг, здавання в оренду іншим особам або для здійснення адміністративних і соціально-культурних функцій, очікуваний строк корисного використання (експлуатації) яких більше одного року (або операційного циклу, якщо він довший за рік). Для основних засобів характерні такі види вартості: первісна, справедлива, ліквідаційна.

Для документального забезпечення операцій з основними засобами на малих підприємствах використовуються первинні документи, якими оформлюють господарські операції звичайні підприємства, а саме: Акт

приймання-передачі (внутрішнього переміщення) основних засобів, Акт приймання-здачі відремонтованих, реконструйованих та модернізованих об'єктів, Акт списання основних засобів, Акт списання автотранспортних засобів, Інвентарна картка обліку основних засобів. При цьому для ведення обліку малих підприємств використовується спрощений план рахунків та призначено рахунок 10 «Основні засоби». За дебетом рахунка 10 «Основні засоби» малі підприємства відображають надходження основних засобів, інших необоротних матеріальних активів, нематеріальних активів на баланс підприємства, за кредитом – їх вибуття. Для систематизації інформації про наявність, рух і знос основних засобів малих підприємств передбачено Відомість 4-м.

Аудит основних засобів відіграє важливу роль у загальному аудиті суб'єкта господарювання. Перед початком проведення аудиту основних засобів необхідно сформулювати мету перевірки, яка полягає у висловленні аудитором незалежної професійної думки щодо правильності відображення у звітності підприємства інформації щодо основних засобів. До об'єктів аудиту основних засобів відносять: групи основних засобів; їх вартість; правильність документального оформлення операцій, пов'язаних з рухом основних засобів; стан обліку; амортизацію; операції з ремонту. Джерелами інформації для аудиту основних засобів є: облікова політика підприємства, установчі документи, первинні документи з обліку основних засобів: накладні, інвентарні картки, акти приймання-передачі, введення в експлуатацію, ліквідації, акти списання основних засобів, накази про ремонт основних засобів.

2 ОБЛІК ОСНОВНИХ ЗАСОБІВ НА МАЛОМУ ПІДПРИЄМСТВІ ТА ФІНАНСОВИЙ АНАЛІЗ ТОВ «ОХОРОННО-КОНСАЛТИНГОВА КОМПАНІЯ «ПРЕТОРА ГРУП»

2.1 Загальна характеристика ТОВ «Охоронно-консалтингова компанія «Претора груп»

ТОВ «Охоронно-консалтингова компанія «Претора груп» (скорочена назва ТОВ «ОКК «ПРЕТОРА ГРУП») є юридичною особою з моменту державної реєстрації, має самостійний баланс, поточні, вкладні (депозитні), валютні рахунки у банківських установах, фірмові бланки та іншу атрибутику юридичної особи.

ТОВ «Охоронно-консалтингова компанія «Претора груп» зареєстроване у Єдиному державному реєстрі підприємств та організацій України (Код ЄДРПОУ 43376712). Адреса реєстрації: Україна, 49038, Дніпропетровська область, місто Дніпро, вулиця Князя Ярослава Мудрого, будинок 27. Керівник: Яковлев Андрій Ігорович.

Види економічної діяльності ТОВ «ОКК «ПРЕТОРА ГРУП»:

- 80.10 Діяльність приватних охоронних служб;
- 80.30 Проведення розслідувань;
- 78.20 Діяльність агентств тимчасового працевлаштування;
- 78.30 Інша діяльність із забезпечення трудовими ресурсами;
- 80.20 Обслуговування систем безпеки.

ТОВ «Охоронно-консалтингова компанія «Претора груп» створене з метою отримання прибутку шляхом здійснення торговельної та посередницької діяльності, виконання робіт та надання послуг. Засновник здійснює повний контроль над діяльністю компанії, визначає її пріоритети та здійснює розподіл прибутків.

Згідно з Статутом підприємства Засновник виконує наступні функції:

- визначення основних напрямків діяльності підприємства і

затвердження його планів та звітів про їх виконання;

- внесення та затвердження будь-яких змін до Статуту;
- прийняття рішення про будь-які зміни розміру Статутного капіталу;
- призначення та звільнення директора до закінчення строку його

повноважень;

- затвердження річних звітів та бухгалтерських балансів, вирішення будь-яких питань, пов'язаних із розподілом прибутку підприємства та покриттям збитків підприємства;

- прийняття рішення про виключення учасника із підприємства;
- визначення політики щодо виду, якості та обсягу позик або кредитів,

що отримує підприємство;

- прийняття рішення про ліквідацію підприємства, призначення ліквідаційної комісії та затвердження ліквідаційних балансів підприємства;

- визначення порядку створення, розміру та способу здійснення грошових відрахувань до фондів підприємства; визначення валюти таких фондів;

- визначення умов оплати праці посадових осіб підприємства, його дочірніх підприємств, філій та представництв;

- притягнення до матеріальної відповідальності Директора підприємства у разі, якщо він/вона/вони перевищують свої повноваження або права.

ТОВ «Охоронно-консалтингова компанія «Претора груп» складає річну фінансову звітність, яку подає користувачам відповідно до чинного законодавства. Фінансова звітність відповідає даним бухгалтерського обліку. Показники річних форм («Баланс», «Звіт про фінансові результати») є загальноузгодженими між собою.

ТОВ «Охоронно-консалтингова компанія «Претора груп» веде спрощений облік та є платником єдиного податку.

2.2 Облік основних засобів на малому підприємстві ТОВ «Охоронно-консалтингова компанія «Претора груп»

Для документального забезпечення операцій з основними засобами ТОВ «Охоронно-консалтингова компанія «Претора груп» використовує типові первинні документи, а саме: Акт приймання-передачі (внутрішнього переміщення) основних засобів, Акт приймання-здачі відремонтованих, реконструйованих та модернізованих об'єктів, Акт списання основних засобів, Акт списання автотранспортних засобів, Інвентарну картку обліку основних засобів.

Для ведення обліку ТОВ «Охоронно-консалтингова компанія «Претора груп» використовує спрощений план рахунків та відповідно рахунок 10 «Основні засоби».

Основні господарські операції, що відбулися на досліджуваному підприємстві подані нижче.

На виготовлення основного засобу досліджуваним підприємством було витрачено: матеріали 10 000 грн, паливо 3 000 грн, оплата праці склала 10 000 грн, відрахування ЄСВ 22%, на відрядження 5 800 грн. Облік виготовлення основних засобів за господарським способом наведено у таблиці 2.1.

Таблиця 2.1 – Облік виготовлення основних засобів за господарським способом

Зміст операцій	За спрощеним планом		Сума, грн
	Дебет	Кредит	
Відображення витрат на виготовлення основних засобів за господарським способом:			
– матеріалів	15	20	10 000
– паливо	15	20	3 000
– оплати праці	15	66	10 000
– відрахування із заробітної плати (ЄСВ)	15	64	2 200
– на відрядження	15	37	5 800
Введення основного засобу в експлуатацію	10	15	31 000

Джерело: згруповано автором на підставі даних ТОВ «Охоронно-консалтингова компанія «Претора груп»

Досліджуване підприємство на закупівлю основного засобу витратило 20 000 грн. Облік придбання та введення в експлуатацію основних засобів наведено у таблиці 2.2.

Таблиця 2.2 – Облік придбання та введення в експлуатацію основних засобів

Зміст операцій	За спрощеним планом		Сума, грн
	Дебет	Кредит	
Відображення витрат на придбання основних засобів за підрядним способом	15	68	20 000
Відображення суми ПДВ	64	68	4 000
Введення основного засобу в експлуатацію	10	15	20 000

Джерело: згруповано автором на підставі даних ТОВ «Охоронно-консалтингова компанія «Претора груп»

Досліджуване підприємство на капітальне будівництво основного засобу витратило: матеріали 10 000 грн, оплата праці склала 10 000 грн, відрахування ЄСВ 22%, на відрядження – 2 800 грн. Облік капітального будівництва основного засобу наведено у таблиці 2.3.

Таблиця 2.3 – Облік капітального будівництва основного засобу

Зміст операцій	За спрощеним планом		Сума, грн
	Дебет	Кредит	
Відображення витрат на капітальне будівництво:			
– куплених будівельних матеріалів	15	20	10 000
– оплати праці	15	66	10 000
– відрахування із заробітної плати (ЄСВ)	15	64	2 200
– компенсацій за відрядження	15	37	2 800
Введення основного засобу в експлуатацію	10	15	25 000

Джерело: згруповано автором на підставі даних ТОВ «Охоронно-консалтингова компанія «Претора груп»

Досліджуване підприємство нарахувало знос на основні засоби прямолінійним способом: верстат 2 000 грн (первісна вартість 120 000 грн, термін експлуатації 5 років), будівля цеху 1 500 грн (первісна вартість 360 000 грн, термін експлуатації 20 років), автомобіль директора підприємства

10 000 грн (первісна вартість 600 000 грн, термін експлуатації 5 років), магазин 2 000 грн (первісна вартість 480 000 грн, термін експлуатації 20 років). Списано загальну суму накопиченого зносу автомобіля, що використовується директором підприємства 15 500 грн.

Відображення в обліку зносу основних засобів наведено у таблиці 2.4.

Таблиця 2.4 – Відображення в обліку зносу основних засобів

Зміст операцій	За спрощеним планом		Сума, грн
	Дебет	Кредит	
Нарахування зносу на основні засоби, які використовуються:			
– верстат	23	13	2 000
– цех	91	13	1 500
– автомобіль	96	13	10 000
– магазин	96	13	2 000
Списано знос ліквідованого основного засобу	13	10	15 500

Джерело: згруповано автором на підставі даних ТОВ «Охоронно-консалтингова компанія «Претора груп»

Досліджуване підприємство отримало безоплатно основні засоби. Первісна вартість таких основних засобів – 50 000 грн, раніше нарахований знос – 5 000 грн. Відображення в обліку безоплатної передачі основних засобів наведено у таблиці 2.5.

Таблиця 2.5 – Відображення в обліку безоплатної передачі основних засобів

Зміст операцій	За спрощеним планом		Сума, грн
	Дебет	Кредит	
Списано знос безоплатно переданих основних засобів	13	10	5 000
Відображено залишкову вартість безоплатно переданих основних засобів	96	10	45 000

Джерело: згруповано автором на підставі даних ТОВ «Охоронно-консалтингова компанія «Претора груп»

Досліджуване підприємство здійснило ліквідацію окремих основних засобів. Первісна вартість таких основних засобів – 240 000 грн, раніше

нарахований знос – 200 000 грн. Нараховано було також заробітну плату робітникам, які здійснюють ліквідацію основного засобу 5 000 грн, нараховано ЄСВ на заробітну плату робітникам, які здійснюють ліквідацію основного засобу (22 %). Оприбутковано матеріали, що з'явилися від ліквідації основного засобу та відображені доходи від ліквідації основних засобів 8 000 грн.

Відображення в обліку ліквідації основних засобів наведено у таблиці 2.6.

Таблиця 2.6 – Відображення в обліку ліквідації основних засобів

Зміст операцій	За спрощеним планом		Сума, грн
	Дебет	Кредит	
Списано знос ліквідованого основного засобу	13	10	200 000
Відображено залишкову вартість ліквідованого основного засобу	96	10	40 000
Відображені витрати з нарахуванням заробітної плати робітникам, які здійснюють ліквідацію основного засобу	96	66	5 000
Відображені витрати з нарахування ЄСВ на заробітну плату робітникам, які здійснюють ліквідацію основного засобу	96	64	1 100
Оприбутковані матеріали, що з'явилися від ліквідації основного засобу та відображені доходи від ліквідації основних засобів	20	74	8 000
Списано на фінансовий результат:			
– доходи від ліквідації основного засобу	74	79	8 000
– витрати від ліквідації основного засобу	79	96	46 100

Джерело: згруповано автором на підставі даних ТОВ «Охоронно-консалтингова компанія «Претора груп»

Досліджуване підприємство здійснило реалізацію основних засобів без укладання договору на реалізацію основного засобу. Первісна вартість таких основних засобів – 72 000 грн, раніше нарахований знос – 12 000 грн. Відображено дохід від реалізації основного засобу – ціна реалізації 96 000 грн. Відображено ПДВ.

Відображення в обліку такої реалізації основних засобів наведено у таблиці 2.7.

Таблиця 2.7 – Відображення в обліку реалізації основних засобів без укладання договору на реалізацію основного засобу

Зміст операцій	За спрощеним планом		Сума, грн
	Дебет	Кредит	
Списано знос реалізованого основного засобу	13	10	12 000
Відображено залишкову вартість реалізованого основного засобу	96	10	60 000
Відображено дохід від реалізації основного засобу	37	74	96 000
Відображено суму ПДВ – податкове зобов'язання	74	64	16 000
Надійшли грошові кошти на поточний рахунок від покупця	31	37	96 000
Списано на фінансовий результат:			
– доходи від реалізації основного засобу	74	79	80 000
– витрати від реалізації основного засобу	79	96	60 000

Джерело: згруповано автором на підставі даних ТОВ «Охоронно-консалтингова компанія «Претора груп»

Досліджуване підприємство здійснило реалізацію основних засобів, ціна якої становила 120 000 грн. Відображено надходження грошових коштів на поточний рахунок від покупця. Віднесено на витрати основні засоби за залишковою вартістю (первісна вартість – 96 000 грн, раніше нарахований знос – 16 000 грн).

Переведено основні засоби, які утримуються для продажу, до складу товарів. Відображено дохід від реалізації оборотних активів та ПДВ.

Відображення в обліку реалізації основних засобів наведено у таблиці 2.8.

Таблиця 2.8 – Відображення в обліку реалізації основних засобів

Зміст операцій	За спрощеним планом		Сума, грн
	Дебет	Кредит	
1	2	3	4
З попередньо укладеним договором на реалізацію основного засобу			
Надійшли грошові кошти на поточний рахунок від покупця	31	68	120 000
Списано знос реалізованого основного засобу	13	10	16 000

Продовження таблиці 2.8

1	2	3	4
Переведення основних засобів, які утримуються для продажу, до складу товарів	26	10	80 000
Відображено залишкову вартість реалізованих виробничих запасів	96	26	80 000
Відображено дохід від реалізації оборотних активів	68	74	120 000
Відображено суму ПДВ – податкове зобов'язання	74	64	20 000
Списано на фінансовий результат:			
– доходи від реалізації оборотних активів	74	79	100 000
– витрати від реалізованих виробничих запасів	79	96	80 000

Джерело: згруповано автором на підставі даних ТОВ «Охоронно-консалтингова компанія «Претора груп»

Досліджуване підприємство оприбуткувало та ввело в експлуатацію нематеріальний актив, який надійшов від постачальника на суму 200 000 грн.

Відображення в обліку придбання нематеріального активу наведено у таблиці 2.9.

Таблиця 2.9 – Відображення в обліку придбання нематеріального активу

Зміст операцій	За спрощеним планом		Сума, грн
	Дебет	Кредит	
Оприбутковано нематеріальний актив	15	68	200 000
Відображено суму ПДВ	64	68	40 000
Введення нематеріального активу в експлуатацію	10	15	200 000

Джерело: згруповано автором на підставі даних ТОВ «Охоронно-консалтингова компанія «Претора груп»

Досліджуване підприємство нарахувало знос на нематеріальні активи: орендоване приміщення – 1 000 грн; для загальновиробничого призначення (комп'ютерна програма на комп'ютер – 800 грн; для адміністративного призначення (право на винаходи) 2 000 грн; для збуту (право на знаки для товарів та послуг тощо) 1 500 грн. Списано також загальну суму накопиченого зносу комп'ютерної програми – 5 300 грн.

Відображення в обліку амортизації нематеріальних активів наведено у таблиці 2.10.

Таблиця 2.10 – Відображення в обліку амортизації нематеріальних активів

Зміст операцій	За спрощеним планом		Сума, грн
	Дебет	Кредит	
Нарахування зносу на нематеріальні активи, які використовуються:			
– у виробництві (орендоване приміщення)	23	13	1 000
– для загальновиробничого призначення (комп'ютерна програма)	91	13	800
– для адміністративного призначення (право на винаходи)	96	13	2 000
– для збуту (право на знаки для товарів та послуг тощо)	96	13	1 500
Списана амортизація нематеріальних активів	13	10	5 300

Джерело: згруповано автором на підставі даних ТОВ «Охоронно-консалтингова компанія «Претора груп»

Досліджуване підприємство ліквідувало нематеріальний актив, первісна вартість якого – 8 000 грн, раніше нарахований знос – 7 000 грн. Нараховано заробітну плату робітникам, які здійснюють ліквідацію основного засобу 1 000 грн та здійснено нарахування ЄСВ на заробітну плату (22 %). Отримано дохід від ліквідації нематеріального активу на суму страхового відшкодування за результатами стихійного лиха. Списано на фінансовий результат доходи та витрати від ліквідації нематеріального активу.

Відображення в обліку ліквідації нематеріальних активів наведено у таблиці 2.11.

Таблиця 2.11 – Відображення в обліку ліквідації нематеріальних активів

Зміст операцій	За спрощеним планом		Сума, грн
	Дебет	Кредит	
1	2	3	4
Списано знос ліквідованого нематеріального активу	13	10	7000
Відображено залишкову вартість ліквідованого нематеріального активу	96	10	8000
Відображені витрати з нарахуванням заробітної плати робітникам, які здійснюють ліквідацію нематеріального активу	96	66	1000
Відображені витрати з нарахування ЄСВ на заробітну плату робітникам, які здійснюють ліквідацію нематеріального активу	96	64	220

Продовження таблиці 2.11

1	2	3	4
Відображено дохід від ліквідації нематеріального активу на суму страхового відшкодування у разі стихійного лиха, вимушеної зміни, якщо об'єкт був застрахований	37	74	2000
Списано на фінансовий результат:			
– витрати від ліквідації нематеріального активу	79	96	2220
– доходи від ліквідації нематеріального активу	74	79	2000

Джерело: згруповано автором на підставі даних ТОВ «Охоронно-консалтингова компанія «Претора груп»

2.3 Фінансовий аналіз ТОВ «Охоронно-консалтингова компанія «Претора груп»

Основою фінансового аналізу є фінансова звітність, а саме баланс та звіт про фінансові результати. Для оцінки фінансового стану ТОВ «Охоронно-консалтингова компанія «Претора груп» було здійснено аналіз ліквідності, платоспроможності, ділової активності, рентабельності.

Аналіз ліквідності ТОВ «Охоронно-консалтингова компанія «Претора груп» за 2020-2022 роки наведено у таблиці 2.12.

Таблиця 2.12 – Аналіз ліквідності ТОВ «Охоронно-консалтингова компанія «Претора груп» за 2020-2022 роки

Показник	Норматив	2020 р.	2021 р.	2022 р.
1	2	3	4	5
Коефіцієнт покриття	>1	3,7321967	8,584767	6,0033428
Коефіцієнт швидкої ліквідності	>0,6	3,5813679	8,289961	5,471044
Коефіцієнт абсолютної ліквідності	>=0,25	0,0025387	0,00173	0,0007527
Чистий оборотний капітал, тис грн		166817	219177	226011

Продовження таблиці 2.12

Показник	Відхилення 2021р. від 2020р.		Відхилення 2022р. від 2021р.	
	у сумі, грн	у відсотках, %	у сумі, грн	у відсотках, %
1	6	7	8	9
Коефіцієнт покриття	4,85257	-2,58142	130,0191	-30,0698
Коефіцієнт швидкої ліквідності	4,708593	-2,81892	131,4747	-34,004
Коефіцієнт абсолютної ліквідності	-0,00081	-0,00098	-31,8425	-56,4997
Чистий оборотний капітал, тис грн	52360	6834	31,38769	3,118028

Джерело: розраховано за даними фінансової звітності

З проведеного аналізу ліквідності ТОВ «Охоронно-консалтингова компанія «Претора груп» за 2020-2022 роки можна зробити висновки, що:

1. Коефіцієнт покриття у 2020-2022 роки показує кількість наявних оборотних активів для задоволення поточних зобов'язань. У 2020-2022 роки його значення склало 3,73, 8,59, 6,00 відповідно, що вище нормативу та є позитивними змінами.

2. Коефіцієнт швидкої ліквідності характеризує, що підприємство може погасити короткотермінові зобов'язання у разі його критичного стану. У 2020-2022 роки його значення склало 3,58, 8,29 5,47 відповідно, що вище нормативу та є позитивними змінами.

3. Коефіцієнт абсолютної ліквідності характеризує частину короткострокової заборгованості, яка може бути у випадку необхідності погашена негайно за рахунок найбільш ліквідних активів. У 2020-2022 роки його значення склало 0,002, 0,002, 0,001 відповідно, що нижче нормативного значення та є негативною тенденцією змін.

4. Чистий оборотний капітал характеризує перевищення оборотних коштів над короткостроковими зобов'язаннями. У 2020-2022 роки показник склав 166 817, 219 177, 226 011 відповідно, що є позитивним, оскільки оборотні кошти перевищували короткострокові зобов'язання.

Аналіз платоспроможності ТОВ «Охоронно-консалтингова компанія «Претора груп» за 2020-2022 роки наведено у таблиці 2.13.

Таблиця 2.13 – Аналіз платоспроможності ТОВ «Охоронно-консалтингова компанія «Претора груп» за 2020-2022 роки

Показник	Норматив	2020 р.	2021 р.	2022 р.
1	2	3	4	5
Коефіцієнт фінансової автономії	$\geq 0,5$	0,7251885	0,869513	0,8219857
Коефіцієнт фінансування	< 1	0,3789517	0,150069	0,2165662
Коефіцієнт забезпеченості власними оборотними засобами	$\geq 0,1$	2,7321967	7,584767	5,0033428
Коефіцієнт маневреності власного капіталу	$> 0,2$	0,9907468	0,99984	0,9954108

Продовження таблиці 2.13

Показник	Відхилення 2021 р. від 2020 р.		Відхилення 2022 р. від 2021 р.	
	у сумі, грн	у відсотках, %	у сумі, грн	у відсотках, %
1	6	7	8	9
Коефіцієнт фінансової автономії	0,144324	-0,04753	19,90162	-5,46594
Коефіцієнт фінансування	-0,22888	0,066497	-60,3988	44,31074
Коефіцієнт забезпеченості власними оборотними засобами	4,85257	-2,58142	177,6069	-34,0343
Коефіцієнт маневреності власного капіталу	0,009093	-0,00443	0,917842	-0,44303

Джерело: розраховано за даними фінансової звітності

З проведеного аналізу платоспроможності ТОВ «Охоронно-консалтингова компанія «Претора груп» за 2020-2022 роки можна зробити висновки, що:

1. Коефіцієнт автономії, який вказує на питому вагу власного капіталу в загальній сумі засобів протягом останніх трьох років становив 0,73, 0,87, 0,82 відповідно, що вище нормативу та є позитивним для підприємства.

2. Коефіцієнт фінансування, що вказує на співвідношення позикових та власних коштів і характеризує залежність підприємства від залучених засобів, у 2020-2022 роки склав 0,37, 0,15, 0,22 відповідно, що відповідає нормативу та є позитивним для підприємства.

3. Коефіцієнт забезпечення власними оборотними засобами характеризує співвідношення власних оборотних коштів до оборотних активів. У 2020-2022 роки показник був більше нормативного значення та склав 2,73, 7,58, 5,00 відповідно, що позитивно для підприємства.

4. Коефіцієнт маневреності власного капіталу говорить про співвідношення між власними оборотними ресурсами і власним капіталом. У 2020-2022 роки склав 0,99, 1,00, 1,00 відповідно, що більше нормативу та позитивно для підприємства.

Аналіз ділової активності ТОВ «Охоронно-консалтингова компанія «Претора груп» за 2020-2022 роки наведено у таблиці 2.14.

Таблиця 2.14 – Аналіз ділової активності ТОВ «Охоронно-консалтингова компанія «Претора груп» за 2020-2022 роки

Показник	2020 р.	2021 р.	2022 р.
1	2	3	4
Коефіцієнт оборотності активів	0,995103	0,2541	0,0530118
Коефіцієнт оборотності кредиторської заборгованості	61,85917	17,41798	3,0324816
Коефіцієнт оборотності дебіторської заборгованості	1,0983319	0,27355	0,0575586

Продовження таблиці 2.14

1	2	3	4
Строк погашення кредиторської заборгованості, дн	5,8196707	20,6683	118,71465
Строк погашення дебіторської заборгованості, дн	327,76978	1316,028	6254,4987
Коефіцієнт оборотності матеріальних запасів	25,088935	6,941449	0,8600909
Фондовіддача	12,251776	3,27805	0,7288815
Коефіцієнт віддачі власного капіталу	1,372199	0,317498	0,0627609

Продовження таблиці 2.14

Показник	Відхилення 2021 р. від 2020 р.		Відхилення 2022 р. від 2021 р.	
	у сумі, грн	у відсотках, %	у сумі, грн	у відсотках, %
1	5	6	7	8
Коефіцієнт оборотності активів	-0,741	-0,20109	-74,465	-79,1374
Коефіцієнт оборотності кредиторської заборгованості	-44,4412	-14,3855	-71,8425	-82,5899
Коефіцієнт оборотності дебіторської заборгованості	-0,82478	-0,21599	-75,094	-78,9587
Строк погашення кредиторської заборгованості, дн	14,84863	98,04635	255,1456	474,3803
Строк погашення дебіторської заборгованості, дн	988,2584	4938,471	301,5099	375,2557
Коефіцієнт оборотності матеріальних запасів	-18,1475	-6,08136	-72,3326	-87,6093
Фондовіддача	-8,97373	-2,54917	-73,2443	-77,7648
Коефіцієнт віддачі власного капіталу	-1,0547	-0,25474	-76,8621	-80,2326

Джерело: розраховано за даними фінансової звітності

З проведеного аналізу ділової активності ТОВ «Охоронно-консалтингова компанія «Претора груп» за 2020-2022 роки можна зробити висновки, що:

1. Коефіцієнт оборотності активів показує співвідношення між виручкою і середньорічною сумою активів. У 2020-2022 роки показник склав 1,00, 0,25, 0,05 відповідно, що є позитивними змінами.

2. Коефіцієнт оборотності кредиторської заборгованості показує скільки разів підприємство погасило свої зобов'язання перед кредиторами. У 2020-2022 роки показник склав 61,85, 17,41, 3,03 відповідно, що є позитивним значенням.

3. Коефіцієнт оборотності дебіторської заборгованості вказує на ефективність управління заборгованістю дебіторів досліджуваним підприємством. Значення коефіцієнту показує кількість обертів дебіторської заборгованості, тобто скільки разів за період, що аналізується дебітори погасили свої зобов'язання перед підприємством. У 2020-2022 роки показник склав 1,10, 0,27, 0,06 відповідно, що позитивно оскільки термін розрахунків у 2022 році зменшився у порівнянні з 2020 роком.

4. Строк погашення кредиторської заборгованості показує термін розрахунків з кредиторами. У 2020-2022 роках склав 5,82, 20,66, 118,71 відповідно, що є поганою тенденцією.

5. Строк погашення дебіторської заборгованості показує термін розрахунків з дебіторами. У 2020-2022 роках склав 327,77, 1316,03, 6254,50 відповідно, що дуже погано для підприємства та негативно відображається на його фінансовому стані.

6. Коефіцієнт оборотності матеріальних запасів показує кількість обертів за цикл. У 2020-2022 роках склав 25,09, 6,94, 0,86 відповідно, що є негативним, оскільки запаси зовсім перестали обертатись.

7. Фондовіддача нам показує віддачу основних засобів при їх використанні. У 2020-2022 роках фондовіддача склала 12,25, 3,28, 0,73 відповідно, що є негативним, оскільки немає потрібної віддачі від основних засобів.

8. Коефіцієнт віддачі власного капіталу показує швидкість обороту вкладеного капіталу. У 2020-2022 роках цей показник склав 1,37, 0,32, 0,06 відповідно, що нижче нормативу та показує негативний результат у 2022 році.

Аналіз рентабельності ТОВ «Охоронно-консалтингова компанія «Претора груп» за 2020-2022 роки наведено у таблиці 2.15.

Таблиця 2.15 – Аналіз рентабельності ТОВ «Охоронно-консалтингова компанія «Претора груп» за 2020-2022 роки

Показник	Норматив	2020 р.	2021 р.	2022 р.
1	2	3	4	5
Коефіцієнт рентабельності активів	> 15%	0,8818206	0,209944	0,0296819
Коефіцієнт рентабельності власного капіталу	> 20%	0,8861602	0,826228	0,5599115
Коефіцієнт рентабельності реалізації	> 30%	3,84423	3,06116	1,89268

Продовження таблиці 2.15

Показник	Відхилення 2021р. від 2020р.		Відхилення 2022р. від 2021р.	
	у сумі, грн	у відсотках, %	у сумі, грн	у відсотках, %
1	6	7	8	9
Коефіцієнт рентабельності активів	-0,67188	-0,18026	-76,1919	-85,862
Коефіцієнт рентабельності власного капіталу	-0,05993	-0,26632	-6,7631	-32,2328
Коефіцієнт рентабельності реалізації	-0,78307	-1,16848	-20,37	-38,1712

Джерело: розраховано за даними фінансової звітності

З проведеного аналізу рентабельності ТОВ «Охоронно-консалтингова компанія «Претора груп» за 2020-2022 роки можна зробити висновки, що:

1. Коефіцієнт рентабельності активів показує скільки прибутку підприємство отримує від вкладеної суми активів. У 2020-2022 роках його розмір склав 0,88, 0,21, 0,03 відповідно копійок чистого прибутку на кожному

гривню використаних активів, що вказує на відносно невисоке використання активів.

2. Коефіцієнт рентабельності власного капіталу показує скільки прибутку отримується на кожную гривню залучених власних коштів. У 2020-2022 роки показник склав 0,89, 0,83, 0,56 відповідно, що свідчить про отримання підприємством чистого прибутку на кожную залучену гривню власних коштів.

3. Коефіцієнт рентабельності реалізації показує скільки прибутку отримує підприємство на кожную витрачену у господарську діяльність гривню. У 2020-2022 роки показник склав 3,84, 3,06, 1,89 відповідно, негативною тенденцією є зниження цього показника.

Таким чином, підводячи підсумки по другому розділу роботи, можна стверджувати, що ТОВ «Охоронно-консалтингова компанія «Претора груп» - підприємство, що займається такими видами економічної діяльності як діяльність приватних охоронних служб; проведення розслідувань; діяльність агентств тимчасового працевлаштування; інша діяльність із забезпечення трудовими ресурсами. Для оцінки фінансового стану досліджуваного підприємства було здійснено аналіз ліквідності, платоспроможності, ділової активності, рентабельності.

Аналіз ліквідності ТОВ «Охоронно-консалтингова компанія «Претора-груп» за 2020-2022 роки показав, що значення коефіцієнтів покриття та швидкої ліквідності протягом досліджуваного періоду були вище нормативу, що є позитивним для підприємства. Коефіцієнт абсолютної ліквідності характеризує частину короткострокової заборгованості, яка може бути у випадку необхідності погашена негайно за рахунок найбільш ліквідних активів, протягом 2020-2022 років показник був нижче нормативного значення, що відповідно є негативною тенденцією змін.

Аналіз платоспроможності в «Охоронно-консалтингова компанія «Претора груп», що проведений за 2020-2022 роки показав, що розрахункові значення коефіцієнтів автономії, фінансування, забезпечення власними

оборотними засобами, маневреності власного капіталу мали розмір вище за нормативний, що можна вважати позитивним для підприємства.

Проведений аналіз ділової активності «Охоронно-консалтингова компанія «Претора груп» за 2020-2022 роки показав, що коефіцієнт оборотності активів склав 1,00, 0,25, 0,05 відповідно, та мав тенденцію до зниження. Строк погашення дебіторської заборгованості показує термін розрахунків з дебіторами. На досліджуваному підприємстві він дуже високий, що погано для підприємства та негативно відображається на його фінансовому стані.

Аналіз рентабельності «Охоронно-консалтингова компанія «Претора груп» свідчить про низький рівень прибутковості на підприємстві та існуючу тенденцію до постійного зменшення значень рентабельності протягом досліджуваного періоду.

3 ПРОПОЗИЦІЇ ЩОДО УДОСКОНАЛЕННЯ ОБЛІКУ ТА АУДИТУ ОСНОВНИХ ЗАСОБІВ НА МАЛОМУ ПІДПРИЄМСТВІ ТОВ «ОХОРОННО-КОНСАЛТИНГОВА КОМПАНІЯ «ПРЕТОРА ГРУП»

3.1 Аудит основних засобів на малому підприємстві ТОВ «Охоронно-консалтингова компанія «Претора груп»

На сучасному етапі для суб'єктів малого підприємства важливо правильно організувати бухгалтерські процеси, оскільки від цього залежить організація та методика проведення у них аудиту, від якого залежить своєчасність та повнота виявлення помилок у веденні обліку. Особливу увагу треба приділити вибуттю основних засобів, оскільки в процесі реалізації основних засобів вони змінюють свою форму та переходять з необоротних активів у склад запасів, а в процесі ліквідації виникають особливості з оприбуткуванням отриманих від їх розбирання матеріалів, визначенням залишкової вартості та її оподаткуванням. Наприкінці року треба проводити інвентаризацію, щоб виявити фізично зношені та морально застарілі основні засоби, які непридатні до подальшої експлуатації, тому їх потрібно своєчасно виявляти та правильно оформлювати списання цих об'єктів з обліку.

Метою організації та методики аудиту вибуття основних засобів є встановлення законності, правильності, своєчасності організації бухгалтерського процесу та методики проведення аудиту вибуття основних засобів.

Завданнями організації та методики аудиту вибуття основних засобів є інвентаризація основних засобів, перевірка реалізації, ліквідації, безоплатної передачі, здачі в оренду та внесення в статутний капітал основних засобів.

Анкету внутрішнього контролю вибуття основних засобів подано в таблиці 3.1.

Таблиця 3.1 – Анкета внутрішнього контролю вибуття основних засобів

№	Зміст питання	Варіанти відповіді			
		Інформація відсутня	Так	Ні	Примітки
1	Чи була інвентаризація основних засобів у попередньому періоді?		+		
2	Чи була реалізація основних засобів у попередньому періоді?		+		
3	Чи була ліквідація основних засобів у попередньому періоді?		+		
4	Чи була здача у оперативну оренду основних засобів у попередньому періоді?		+		
5	Чи була здача у фінансову оренду основних засобів у попередньому періоді?			-	
6	Чи було внесення у статутний капітал основних засобів у попередньому періоді?		+		
7	Який метод амортизації використовується на підприємстві: - прямолінійний; - кумулятивний; - виробничий; - зменшення залишкової вартості; - прискореного зменшення залишкової вартості (подвійного залишку, що зменшується).		+		
8	Згідно з наказом про облікову політику до основних засобів відносять термін використання більше року та вартість більше: - 6000 грн; - 20 000 грн; - 12 000		+		

Джерело: проведена перевірка на підставі методики [48]

Наступним етапом після попереднього планування та проведення анкетування із зазначеної теми, аудитор приступає до розробки загального плану аудиту вибуття основних засобів (табл. 3.2). План аудиту вибуття основних засобів містить характер, час та обсяг процедур, які будуть здійснені для отримання доказів.

Таблиця 3.2 – Загальний план аудиту вибуття основних засобів

Етапи аудиту	Аудиторські процедури	Метод аудиту	Термін проведення	Виконавці
1	2	3	4	5
Попередній	Ознайомлення з діяльністю підприємства	Спостереження, аналітичні тести	20-28.02.2023	Яковлев А.І.
Фактичний	Інвентаризація основних засобів	Фактична, обстеження	01-05.03.2023	Яковлев А.І.
Основний	Перевірка реалізації основних засобів	Документальна: формальна, арифметична, по суті	06-10.03.2023	Яковлев А.І.
	Перевірка ліквідації основних засобів	Документальна: формальна, арифметична, по суті	11-15.03.2023	Яковлев А.І.
	Перевірка безоплатної передачі основних засобів	Документальна: формальна, арифметична, по суті	16-20.03.2023	Яковлев А.І.
	Перевірка здачі в оренду основних засобів	Документальна: формальна, арифметична, по суті	21-25.03.2023	Яковлев А.І.
	Перевірка внесення в статутний капітал основних засобів	Документальна: формальна, арифметична, по суті	26-30.03.2023	Яковлев А.І.
Завершальний	Складання аудиторського звіту та висновку	Підтвердження	31.03.2023-05.04.2023	Яковлев А.І.

Джерело: проведена перевірка на підставі методики [48]

Програма аудиту вибуття основних засобів наведена в таблиці 3.3.

Робочі документи аудиту вибуття основних засобів наведені у таблицях 3.4-3.9.

Таблиця 3.4 – Інвентаризація основних засобів

Найменування ОЗ	Інвентарний номер	За даними підприємства, шт	За даними аудиту, шт	Відхилення
Авто <u>Hyundai</u>	1051215	1	1	-
Комп'ютер	1093212	5	4	-1
Принтер	1094561	2	1	-1

Джерело: проведена перевірка на підставі методики [48]

Таблиця 3.3 – Програма аудиту вибуття основних засобів

№ з/п	Мета аудиту	Аудиторські процедури	Аудиторські докази	Критерії якості	Код робочого документу	Термін проведення	Виконавець
1	Впевнитись у правильності визначення залишків основних засобів	Інвентаризація основних засобів	Інвентаризаційні описи, порівняльні відомості	А, Б, В, Г	ОЗ-1	01-05.03.2023	Яковлев А.І.
2	Впевнитись у правильності реалізації основних засобів	Перевірка реалізації основних засобів	Акти приймання-передачі основних засобів, Акт списання основних засобів, інвентарні картки, описи	А, Б, Г	ОЗ-2	06-10.03.2023	Яковлев А.І.
3	Впевнитись у правильності ліквідації основних засобів	Перевірка ліквідації основних засобів	Акти приймання-передачі основних засобів, Акт списання основних засобів, інвентарні картки, описи	А, Б, Г	ОЗ-3	11-15.03.2023	Яковлев А.І.
4	Впевнитись у правильності безоплатної передачі основних засобів	Перевірка безоплатної передачі основних засобів	Акти приймання-передачі основних засобів, Акт списання основних засобів, інвентарні картки, описи	А, Б, Г	ОЗ-4	16-20.03.2023	Яковлев А.І.
5	Впевнитись у правильності здачі в оренду основних засобів	Перевірка здачі в оренду основних засобів	Акти приймання-передачі основних засобів, Акт списання основних засобів, інвентарні картки, описи	А, Б, Г	ОЗ-5	21-25.03.2023	Яковлев А.І.
6	Впевнитись у правильності внесення в статутний капітал основних засобів	Перевірка внесення в статутний капітал основних засобів	Акти приймання-передачі основних засобів, Акт списання основних засобів, інвентарні картки, описи	А, Б, Г	ОЗ-6	26-30.03.2023	Яковлев А.І.

Джерело: проведена перевірка на підставі методики [48]

Висновки: інвентаризація основних засобів встановила, що відсутній один комп'ютер та один принтер. А також уся група основних засобів комп'ютери та принтери знаходиться на однаковому номері. Матеріально-відповідальна особа надала пояснення, що один комп'ютер та один принтер знаходиться дома у головного бухгалтера, яка працює дистанційно. Рекомендується документально оформити передачу техніки для дистанційної роботи.

Таблиця 3.5 – Перевірка реалізації основних засобів

Найменування ОЗ	За даними підприємства дохід від реалізації без ПДВ	За даними аудиту				Відхилення
		Дохід від реалізації ОЗ	ПДВ	Залишкова вартість	Знос	
Меблі	120 000	100 000	20 000	80 000	20 000	-20 000

Джерело: проведена перевірка на підставі методики [48]

Висновки: перевірка реалізації основних засобів встановила, що дохід завищено на 20 000 грн, оскільки включено ПДВ. Рекомендація виправити помилки та надалі правильно відображати операції з ПДВ.

Таблиця 3.6 – Перевірка ліквідації основних засобів

Найменування ОЗ	За даними підприємства залишкова вартість	За даними аудиту				Відхилення
		Оприбутковані матеріали	Вартість розбори	Залишкова вартість	Знос	
Споруда	30 000	50 000	10 000	40 000	30 000	10 000

Джерело: проведена перевірка на підставі методики [48]

Висновки: перевірка ліквідації основних засобів встановила, що за даними підприємства знижена залишкова вартість на 10 000 грн, а також не проведено оприбуткування матеріалів та не врахована вартість робіт з розборки основного засобу. Рекомендації виправити помилки, а також звернути увагу на правильність проведення ліквідації основних засобів.

Таблиця 3.7 – Перевірка безоплатної передачі основних засобів

Найменування ОЗ	За даними підприємства залишкова вартість	За даними аудиту		Відхилення
		Залишкова вартість	Знос	
Прицеп	10 000	8 000	1 000	+1 000

Джерело: проведена перевірка на підставі методики [48]

Висновки: перевірка безоплатної передачі основних засобів встановила, що невірно вказана (на 1000 грн) залишкова вартість, оскільки не враховано попередню уцінку. Рекомендовано виправити помилки та звернути увагу на правильність відображення в обліку безоплатної передачі основних засобів.

Таблиця 3.8 – Перевірка здачі в оренду основних засобів

Найменування ОЗ	За даними підприємства дохід від оренди	За даними аудиту				Відхилення
		дохід від оренди	ПДВ	залишкова вартість	знос	
Частина будівлі 10 м	12000	10000	2000	8000	1000	-2000

Джерело: проведена перевірка на підставі методики [48]

Висновки: перевірка здачі в оренду основних засобів встановила, що дохід був завищено на суму ПДВ. Рекомендовано виправити в обліку та звернути увагу на правильність відображення в обліку доходу від здачі в оренду.

Таблиця 3.9 – Перевірка внесення в статутний капітал основних засобів

Найменування ОЗ	За даними підприємства справедлива вартість	За даними аудиту			Відхилення
		Справедлива вартість	Залишкова вартість	Знос	
Авто	10 000	9000	8000	1000	-1000

Джерело: проведена перевірка на підставі методики [48]

Висновки: перевірка внесення основних засобів в статутний капітал встановила, що справедлива вартість менше на 1000 грн. Рекомендовано здійснити виправлення в обліку та звернути увагу на подальшу правильність відображення в обліку формування статутного капіталу.

Звіт за результатами перевірки основних засобів

м. Запоріжжя

07 квітня 2023 року

Контролером проведена перевірка основних засобів: за 2022 рік на ТОВ «Охоронно-консалтингова компанія «Претора груп»

Директор: Яковлев Андрій Ігорович

Адреса: Україна, Дніпропетровська обл., місто Дніпро, вулиця князя Ярослава Мудрого.

Підставою для проведення аудиту є Договір №03/15-а «15» січня 2023 року.

Особа відповідальна за фінансовий стан:

Директор Яковлев Андрій Ігорович

Особа відповідальна за стан бухгалтерського обліку:

Гол. бухгалтер Яковлев Андрій Ігорович

Аудит проводився за участю матеріально-відповідальної особи: Климова О.В.

Початок аудиту: 20 лютого 2023 року.

Аудит закінчений: 05 квітня 2023 року.

Документами, наданими для перевірки є: інвентаризаційні описи, порівняльні відомості, акти приймання-передачі основних засобів, акти списання основних засобів, інвентарні картки.

Питання, винесені на перевірку:

1. Інвентаризація основних засобів.
2. Перевірка реалізації основних засобів.
3. Перевірка ліквідації основних засобів.
4. Перевірка безоплатної передачі основних засобів.
5. Перевірка здачі в оренду основних засобів.
6. Перевірка внесення в статутний капітал основних засобів.

Порушення, виявлені під час контролю:

1. Інвентаризація основних засобів встановила, що відсутній один комп'ютер та один принтер. А також уся група основних засобів комп'ютери

та принтери знаходяться на однаковому номері. Матеріально-відповідальна особа надала пояснення, що один комп'ютер та один принтер знаходяться дома у головного бухгалтера, яка працює дистанційно.

2. Перевірка реалізації основних засобів встановила, що дохід завищено на 20 000 грн, оскільки включено ПДВ.

3. Перевірка ліквідації основних засобів встановила, що за даними підприємства знижена залишкова вартість на 10 000 грн, а також не проведено оприбуткування матеріалів та не врахована вартість робіт з розбору основного засобу.

4. Перевірка безоплатної передачі основних засобів встановила, що невірно вказана залишкова вартість на 1 000 грн, оскільки не врахована попередня уцінка.

5. Перевірка здачі в оренду основних засобів встановила, що дохід був завищено на суму ПДВ.

6. Перевірка внесення в статутний капітал основних засобів встановила, що справедлива вартість менше на 1 000 грн.

Рекомендації за результатами аудиту:

1.Рекомендується документально оформити передачу техніки для дистанційної роботи.

2. Рекомендується виправити помилки та надалі правильно відображати операції з ПДВ.

3. Рекомендується виправити помилки, а також звернути увагу на правильність проведення ліквідації основних засобів.

4. Рекомендується виправити помилки та звернути увагу на правильність відображення в обліку безоплатної передачі основних засобів.

5. Рекомендовано виправити в обліку та звернути увагу на правильність відображення в обліку доходу від здачі в оренду.

6. Рекомендовано здійснити виправлення в обліку та звернути увагу на подальшу правильність відображення формування статутного капіталу.

Висновки за результатами перевірки: порушено НП(С)БО 7 «Основні засоби», НП(С)БО 27 «Необоротні активи, утримувані для продажу, та припинена діяльність», Податковий кодекс України.

Отже, організація та методика аудиту вибуття основних засобів включає: анкету внутрішнього контролю, план аудиту, програму аудиту, робочі документи. Це нам допомогло вчасно виявити порушення, підвищити якість організації та методики аудиту досліджуваного підприємства.

3.2 Шляхи щодо удосконалення обліку основних засобів на малому підприємстві ТОВ «Охоронно-консалтингова компанія «Претора груп»

Для малих підприємств є проблема недостатності внутрішніх відомостей, які допомагають у веденні обліку, особливо для формування оцінки вартості основних засобів. Для удосконалення їх обліку пропонуємо форми наступних відомостей, а саме відомість формування наказу про облікову політику відповідно до НП(С)БО 7 для правильності застосування вартісного вимірювання основних засобів, відомість правильності віднесення до груп основних засобів, відомість визначення оцінки первісної вартості власних основних засобів, відомість оцінки первісної вартості орендованих або зданих в оренду основних засобів, відомість оцінки вартості ремонтів основних засобів (таблиці 3.10-3.14).

Таблиця 3.10 – Відомість формування наказу про облікову політику відповідно до НП(С)БО 7 для правильності застосування вартісного вимірювання основних засобів

Найменування	НП(С)БО 7 «Основні засоби»	ПКУ	Наказ про облікову політику (пункт)	Примітки

Джерело: складено автором

Таблиця 3.11 – Відомість правильності віднесення до груп основних засобів

Найменування основних засобів	Термін експлуатації більше року	Вартість більше 20 000 грн	Вартість менше 20 000 грн	Відноситься до	
				основних засобів	МНМА

Джерело: складено автором

Таблиця 3.12 – Відомість визначення оцінки первісної вартості власних основних засобів

Найменування основних засобів	Підрядний спосіб		Господарський спосіб				
	вартість	ПДВ	матеріали	заробітна плата	ЄСВ	амортизація	інші

Джерело: складено автором

Таблиця 3.13 – Відомість оцінки первісної вартості орендованих або зданих в оренду основних засобів

Найменування основних засобів	Термін експлуатації	Здано в оренду			Отримано в оренду			Оплата за оренду	
		термін здачі	первісна вартість	знос	термін здачі	фінансову	оперативну	вартість	ПДВ

Джерело: складено автором

Таблиця 3.14 – Відомість оцінки вартості ремонтів основних засобів

Найменування основних засобів	Капітальний ремонт					Поточний ремонт		
	матеріали	заробітна плата	ЄСВ	амортизація	віднесено до первісної вартості	матеріали	ПДВ	віднесено до витрат

Джерело: складено автором

Отже, з метою удосконалення обліку основних засобів пропонуємо форми документів, зокрема відомість формування наказу про облікову політику відповідно до НП(С)БО 7 для правильності застосування вартісного вимірювання основних засобів, відомість правильності віднесення до груп основних засобів, відомість визначення оцінки первісної вартості власних основних засобів, відомість оцінки первісної вартості орендованих або зданих в оренду основних засобів, відомість оцінки вартості ремонтів основних засобів. Використання запропонованих шаблонів допоможе скоротити час на оцінку вартості основних засобів, формування та обробку документів з їх обліку, а також попередить можливість допущення помилок.

3.3 Шляхи щодо удосконалення аудиту основних засобів на малому підприємстві ТОВ «Охоронно-консалтингова компанія «Претора груп»

Для малих підприємств важливою складовою є наявність у робочому стані основних засобів, які допомагають здійснювати фінансово-господарську діяльність та отримувати прибуток. Якщо не вистачає обладнання, то знижуються показники роботи підприємства. Застаріле обладнання теж негативно впливає на збільшення витрат, які пов'язані з поточним та капітальним ремонтом. Тому напрям дослідження правильності ведення обліку та проведення аудиту основних засобів на малому підприємстві має свою актуальність.

Метою аудиту основних засобів є впевненість у відповідності відображення їх облікової політики згідно до НП(С)БО, перевірка правильності віднесення до основних засобів та оцінки власних, орендованих або зданих в оренду основних засобів, а також вартості їх ремонтів.

Завданнями аудиту основних засобів є перевірка: відповідності наказу про облікову політику даним НП(С)БО 7 для правильності застосування вартісного вимірювання, правильності віднесення до основних засобів,

правильності оцінки первісної вартості основних засобів (власних та орендованих або зданих в оренду) та вартості їх ремонтів.

Анкета перевірки основних засобів подана в таблиці 3.15.

Таблиця 3.15 – Анкета перевірки основних засобів на малому підприємстві

№ з/п	Зміст питання	Варіанти відповіді			
		Інформація відсутня	Так	Ні	Примітки
1	2	3	4	5	6
1	Який план рахунків використовує підприємство: - загальний; - спрощений?				
2	Чи усі наявні основні засоби використовуються на підприємстві?				
3	В яких випадках проводиться інвентаризація основних засобів: - перед складанням річної звітності; - при їх переоцінці; - при передачі від однієї до іншої матеріально-відповідальної особи; - при зміні матеріально-відповідальної особи у зв'язку з її звільненням; - при виявленні крадіжок або надзвичайних ситуацій?				
4	Які основні засоби є на підприємстві: - будівлі; - транспортні засоби; - обладнання; - комп'ютерна техніка?				
5	Чи є на підприємстві основні засоби, які здані в оренду: - оперативну; - фінансову?				
6	Чи є на підприємстві основні засоби, які взяті в оренду: - оперативну; - фінансову?				
7	Чи відбувався на підприємстві ремонт за період, що перевіряється: - капітальний; - поточний; - ремонт не відбувався?				

Продовження таблиці 3.15

1	2	3	4	5	6
8	Чи було на підприємстві спорудження основних засобів за період, що перевіряється: - господарським способом; - підрядним способом; - не відбувалось?				
9	Чи відображена у наказі про облікову політику інформація про основні засоби?				
10	Який метод амортизації зазначено у наказі про облікову політику: - прямолінійний; - кумулятивний; - виробничий; - зменшення залишкової вартості; - прискореного зменшення залишкової вартості?				

Джерело: складено автором

Наступним етапом після попереднього планування та проведення анкетування із зазначеної теми, аудитор приступає до розробки загального плану аудиту основних засобів (табл. 3.16). План аудиту основних засобів містить характер, час та обсяг процедур, які будуть здійснені для отримання доказів.

Таблиця 3.16 – Загальний план аудиту основних засобів на малому підприємстві

Етапи аудиту	Аудиторські процедури	Методи аудиту	Терміни проведення	Виконавці
1	2	3	4	5
Попередній	Ознайомлення з діяльністю підприємства	Спостереження, аналітичні тести		
Основний	Перевірка відповідності наказу про облікову політику даним НП(С)БО 7 для правильності застосування вартісного вимірювання основних засобів	Документальна перевірка: по суті, арифметичний, вибірковий		

Продовження таблиці 3.16

1	2	3	4	5
	Перевірка правильності віднесення до основних засобів	Документальна перевірка: по суті, арифметичний, вибірковий		
	Перевірка правильності оцінки первісної вартості власних основних засобів	Документальна перевірка: по суті, арифметичний, вибірковий		
	Перевірка правильності оцінки первісної вартості орендованих або зданих в оренду основних засобів	Документальна перевірка: по суті, арифметичний, вибірковий		
	Перевірка правильності оцінки вартості ремонтів основних засобів	Документальна перевірка: по суті, арифметичний, вибірковий		
Завершальний	Складання аудиторського звіту	Підтвердження		

Джерело: складено автором

Програма аудиту основних засобів наведена в таблиці 3.17.

Таблиця 3.17 – Програма аудиту основних засобів на малому підприємстві

№ з/п	Мета аудиту	Аудиторські процедури	Аудиторські докази	Критерії якості	Код робочого документу	Термін проведення	Виконавець	Примітки
1	2	3	4	5	6	7	8	9
1	Впевнитись у відповідності наказу про облікову політику даним НП(С)БО 7 для правильності застосування вартісного вимірювання основних засобів	Перевірка відповідності наказу про облікову політику даним НП(С)БО 7 для правильності застосування вартісного вимірювання основних засобів	Наказ про облікову політику	А, Б, В, Г, Д, Е, Є	ОЗ-1			

Продовження таблиці 3.17

1	2	3	4	5	6	7	8	9
2	Впевнитись у правильності віднесення до основних засобів	Перевірка правильності віднесення до основних засобів	Акт приймання-передачі основних засобів, Акт введення в експлуатацію основних засобів, Наказ про облікову політику	А, Б, В, Г, Д, Е	ОЗ-2			
3	Впевнитись у правильності оцінки первісної вартості власних основних засобів	Перевірка правильності визначення оцінки первісної вартості власних основних засобів	Акт приймання-передачі основних засобів, Акт введення в експлуатацію основних засобів, Наказ про облікову політику	А, Б, В, Г, Д, Е	ОЗ-3			
4	Впевнитись у правильності оцінки первісної вартості орендованих або зданих в оренду основних засобів	Перевірка правильності оцінки первісної вартості орендованих або зданих в оренду основних засобів	Акт приймання-передачі основних засобів, Договір оренди основних засобів	А, Б, В, Г, Д, Е	ОЗ-4			
5	Впевнитись у правильності оцінки вартості ремонтів основних засобів	Перевірка правильності оцінки вартості ремонтів основних засобів	Акт приймання відремонтованих, реконструйованих та модернізованих основних засобів	А, Б, В, Г, Д, Е	ОЗ-5			
Критерії якості аудиторської перевірки: наявність – А; правдивість – Б; права та зобов'язання – В; повнота – Г; вимірювання – Д; оцінку вартості – Е; подання і розкриття – Є.								

Джерело: складено автором

Робочі документи для аудиту основних засобів наведені у таблицях 3.18-3.22.

Таблиця 3.18 – Перевірка відповідності наказу про облікову політику даним НП(С)БО 7 для правильності застосування вартісного вимірювання основних засобів

Найменування	Наказ про облікову політику	НП(С)БО 7 «Основні засоби»	ПКУ	Відхилення

Джерело: складено автором

Таблиця 3.19 – Перевірка правильності віднесення до основних засобів

Найменування основних засобів	За даними підприємства	За даними аудиту					Відхилення
		термін експлуатації більше року	вартість більше 20 000 грн	вартість менше 20 000 грн	відноситься до		
					основних засобів	МНМА	

Джерело: складено автором

Таблиця 3.20 – Перевірка правильності оцінки первісної вартості власних основних засобів

Найменування основних засобів	За даними підприємства		За даними аудиту			Відхилення	
	господарський спосіб	підрядний спосіб	види витрат	господарський спосіб	підрядний спосіб	господарський спосіб	підрядний спосіб

Джерело: складено автором

Таблиця 3.21 – Перевірка правильності оцінки первісної вартості орендованих або зданих в оренду основних засобів

Найменування основних засобів	За даними підприємства		За даними аудиту			Відхилення	
	здано в оренду	отримано в оренду	вид оренди	здано в оренду	отримано в оренду	здано в оренду	отримано в оренду

Джерело: складено автором

Таблиця 3.22 – Перевірка правильності оцінки вартості ремонтів основних засобів

Найменування основних засобів	За даними підприємства		За даними аудиту			Відхилення	
	капітальний ремонт	поточний ремонт	вид списаних	капітальний ремонт	поточний ремонт	капітальний ремонт	поточний ремонт

Джерело: складено автором

Отже, удосконалення методики аудиту основних засобів на малих підприємствах містить анкету перевірки, план аудиту, програму аудиту, робочі документи, що на відміну від існуючих включає в себе перевірку відповідності наказу про облікову політику даним НП(С)БО 7 для правильності застосування вартісного вимірювання, а також правильності віднесення до основних засобів, оцінки первісної вартості власних, орендованих або зданих в оренду основних засобів та вартості їх ремонтів. Це допоможе вчасно виявити порушення у веденні обліку, буде сприяти правильності вартісної оцінки основних засобів.

Таким чином, підводячи підсумки по третьому розділу роботи, можна стверджувати, що внутрішній аудит основних засобів на малому підприємстві ТОВ «Охоронно-консалтингова компанія «Претора груп» було вирішено провести за напрямом вибуття. Перевіркою встановлено окремі порушення. Так, зокрема уся група основних засобів «комп'ютери та принтери» знаходиться на однаковому номері. Перевірка ліквідації основних засобів встановила, що за даними підприємства знижена залишкова вартість, а також не проведено оприбуткування матеріалів та не врахована вартість робіт з розборки основного засобу. Даний аудит допоміг вчасно виявити порушення, підвищити якість організації обліку на підприємстві.

З метою удосконалення обліку основних засобів запропоновано форми документів, зокрема відомість формування наказу про облікову політику

відповідно до НП(С)БО 7 для правильності застосування вартісного вимірювання основних засобів, відомість правильності віднесення до груп основних засобів, відомість визначення оцінки первісної вартості власних основних засобів, відомість оцінки первісної вартості орендованих або зданих в оренду основних засобів, відомість оцінки вартості ремонтів основних засобів. Використання запропонованих шаблонів допоможе скоротити час на оцінку вартості основних засобів, формування та обробку документів з їх обліку, а також попередить можливість допущення помилок.

Удосконалення методики аудиту основних засобів на малих підприємствах містить анкету перевірки, план аудиту, програму аудиту, робочі документи, що на відміну від існуючих включає в себе перевірку відповідності наказу про облікову політику даним НП(С)БО 7 для правильності застосування вартісного вимірювання, а також правильності віднесення до основних засобів, оцінки первісної вартості власних, орендованих або зданих в оренду основних засобів та вартості їх ремонтів. Це допоможе вчасно виявити порушення у веденні обліку, буде сприяти правильності вартісної оцінки основних засобів.

ВИСНОВКИ

1. Основні засоби є невід'ємною складовою господарської діяльності підприємства, що представляють собою матеріальні активи, які підприємство утримує з метою використання їх у процесі виробництва або постачання товарів, надання послуг, здавання в оренду іншим особам або для здійснення адміністративних і соціально-культурних функцій, очікуваний строк корисного використання (експлуатації) яких більше одного року (або операційного циклу, якщо він довший за рік). Для основних засобів характерні такі види вартості: первісна, справедлива, ліквідаційна.

2. Для документального забезпечення операцій з основними засобами на малих підприємствах використовуються первинні документи, якими оформлюють господарські операції звичайні підприємства, а саме: Акт приймання-передачі (внутрішнього переміщення) основних засобів, Акт приймання-здачі відремонтованих, реконструйованих та модернізованих об'єктів, Акт списання основних засобів, Акт списання автотранспортних засобів, Інвентарна картка обліку основних засобів. При цьому для ведення обліку малих підприємств використовується спрощений план рахунків та призначено рахунок 10 «Основні засоби». За дебетом рахунка 10 «Основні засоби» малі підприємства відображають надходження основних засобів, інших необоротних матеріальних активів, нематеріальних активів на баланс підприємства, за кредитом – їх вибуття. Для систематизації інформації про наявність, рух і знос основних засобів малих підприємств передбачено Відомість 4-м.

3. Аудит основних засобів відіграє важливу роль у загальному аудиті суб'єкта господарювання. Перед початком проведення аудиту основних засобів необхідно сформулювати мету перевірки, яка полягає у висловленні аудитором незалежної професійної думки щодо правильності відображення у звітності підприємства інформації щодо основних засобів. До об'єктів аудиту основних засобів відносять: групи основних засобів; їх вартість; правильність

документального оформлення операцій, пов'язаних з рухом основних засобів; стан обліку; амортизацію; операції з ремонту. Джерелами інформації для аудиту основних засобів є: облікова політика підприємства, установчі документи, первинні документи з обліку основних засобів: накладні, інвентарні картки, акти приймання-передачі, введення в експлуатацію, ліквідації, акти списання основних засобів, накази про ремонт основних засобів.

4. ТОВ «Охоронно-консалтингова компанія «Претора груп» - підприємство, що займається такими видами економічної діяльності як діяльність приватних охоронних служб; проведення розслідувань; діяльність агентств тимчасового працевлаштування; інша діяльність із забезпечення трудовими ресурсами. Для оцінки фінансового стану досліджуваного підприємства було здійснено аналіз ліквідності, платоспроможності, ділової активності, рентабельності.

Аналіз ліквідності ТОВ «Охоронно-консалтингова компанія «Претора-груп» за 2020-2022 роки показав, що значення коефіцієнтів покриття та швидкої ліквідності протягом досліджуваного періоду були вище нормативу, що є позитивним для підприємства. Коефіцієнт абсолютної ліквідності характеризує частину короткострокової заборгованості, яка може бути у випадку необхідності погашена негайно за рахунок найбільш ліквідних активів, протягом 2020-2022 років показник був нижче нормативного значення, що відповідно є негативною тенденцією змін.

Аналіз платоспроможності в «Охоронно-консалтингова компанія «Претора груп», що проведений за 2020-2022 роки показав, що розрахункові значення коефіцієнтів автономії, фінансування, забезпечення власними оборотними засобами, маневреності власного капіталу мали розмір вище за нормативний, що можна вважати позитивним для підприємства.

Проведений аналіз ділової активності «Охоронно-консалтингова компанія «Претора груп» за 2020-2022 роки показав, що коефіцієнт оборотності активів склав 1,00, 0,25, 0,05 відповідно, та мав тенденцію до

зниження. Строк погашення дебіторської заборгованості показує термін розрахунків з дебіторами. На досліджуваному підприємстві він дуже високий, що погано для підприємства та негативно відображається на його фінансовому стані.

Аналіз рентабельності «Охоронно-консалтингова компанія «Претора груп» свідчить про низький рівень прибутковості на підприємстві та існуючу тенденцію до постійного зменшення значень рентабельності протягом досліджуваного періоду.

5. Внутрішній аудит основних засобів на малому підприємстві ТОВ «Охоронно-консалтингова компанія «Претора груп» було вирішено провести за напрямом вибуття. Перевіркою встановлено окремі порушення. Так, зокрема уся група основних засобів «комп'ютери та принтери» знаходиться на однаковому номері. Перевірка ліквідації основних засобів встановила, що за даними підприємства знижена залишкова вартість, а також не проведено оприбуткування матеріалів та не врахована вартість робіт з розборки основного засобу. Даний аудит допоміг вчасно виявити порушення, підвищити якість організації обліку на підприємстві.

6. Удосконалення методики аудиту основних засобів на малих підприємствах містить анкету перевірки, план аудиту, програму аудиту, робочі документи, що на відміну від існуючих включає в себе перевірку відповідності наказу про облікову політику даним НП(С)БО 7 для правильності застосування вартісного вимірювання, а також правильності віднесення до основних засобів, оцінки первісної вартості власних, орендованих або зданих в оренду основних засобів та вартості їх ремонтів. Це допоможе вчасно виявити порушення у веденні обліку, буде сприяти правильності вартісної оцінки основних засобів.

7. З метою удосконалення обліку основних засобів пропонуємо форми документів, зокрема відомість формування наказу про облікову політику відповідно до НП(С)БО 7 для правильності застосування вартісного вимірювання основних засобів, відомість правильності віднесення до груп

основних засобів, відомість визначення оцінки первісної вартості власних основних засобів, відомість оцінки первісної вартості орендованих або зданих в оренду основних засобів, відомість оцінки вартості ремонтів основних засобів. Використання запропонованих шаблонів допоможе скоротити час на оцінку вартості основних засобів, формування та обробку документів з їх обліку, а також попередить можливість допущення помилок.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Про аудит фінансової звітності та аудиторську діяльність : Закон України від 21.12.2017 р. № 2258-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2258-19> (дата звернення: 15.10.2023).
2. Методичні рекомендації із застосування реєстрів бухгалтерського обліку малими підприємствами : Наказ Міністерства фінансів України від 15.06.2011 р. № 720. URL: <https://ips.ligazakon.net/document/view/mf11044?an=1> (дата звернення: 15.10.2023).
3. Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку 16 «Основні засоби» : Міжнародний документ від 01.01.2012 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/929_014 (дата звернення: 15.10.2023).
4. Міжнародні стандарти контролю якості, аудиту, огляду, іншого надання впевненості та супутніх послуг. URL: <https://mof.gov.ua/uk/mizhнародni-standarti-audit> (дата звернення: 15.10.2023).
5. МСА 200 «Загальні цілі незалежного аудитора та проведення аудиту відповідно до міжнародних стандартів аудиту». URL: [https://mof.gov.ua/storage/files/1_ISA_220_\(Revised\)_Final_Standard_\(Not_Formatted\)\(uk\).pdf](https://mof.gov.ua/storage/files/1_ISA_220_(Revised)_Final_Standard_(Not_Formatted)(uk).pdf) (дата звернення: 15.10.2023).
6. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 7 «Основні засоби» : наказ Міністерства фінансів України від 27.04.2000 р. № 92. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0288-00> (дата звернення: 15.10.2023).
7. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 25 «Спрощена фінансова звітність» від 25.02.2000 р. № 39. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0161-00> (дата звернення: 15.10.2023).
8. План рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій : Наказ Міністерства фінансів України від 30.11.99 р. № 291. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1557-11> (дата звернення: 18.10.2023).

9. Спрощений План рахунків бухгалтерського обліку : наказ Міністерства фінансів України від 19.04.2001 р. № 186. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0389-01#Text> (дата звернення: 18.10.2023).

10. Податковий кодекс України : Закон України від 02.12.2010 р. № 2755-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17#Text> (дата звернення: 18.10.2023).

11. Андросова О. Ф., Калугіна К. А. Методика аудиту основних засобів і нематеріальних активів та її вплив на якість аудиту. *Вісник Хмельницького національного університету*. 2011. № 3. Т.3. С. 250–255.

12. Андрійчук В. Г. Економіка аграрних підприємств : підручник. Київ : КНЕУ. 2002. 624 с.

13. Бабіч В. Витрати на ремонт та поліпшення основних засобів: обліковий і податковий аспекти. *Бухгалтерський облік і аудит*. 2012. № 8. С. 10–13.

14. Бабич Л. М., Карлова І. О., Наконечна С. А. Внутрішній аудит основних засобів підприємства в сучасних економічних умовах. *Причорноморські економічні студії*. 2020. Вип. 49. С. 168-177.

15. Бабяк Н. Д. Амортизаційні відрахування як фінансове джерело відтворення основних засобів підприємств. *Вісник Сумського державного університету. Серія «Економіка»*. 2005. № 10 (82). С. 177–185.

16. Бондар В. П. Удосконалення системи організації аудиторської діяльності в Україні. *Формування ринкових відносин в Україні*. 2008. № 9. С.16–19.

17. Бондар О. Проблеми визнання основних засобів у бухгалтерському та податковому обліку. *Бухгалтерський облік і аудит*. 2004. № 3. С. 23–27.

18. Бондаренко Н. М., Дорофієнко А. В. Аудит основних засобів на промисловому підприємстві. *Вісник Хмельницького національного університету*. 2019. № 1. С. 46-52.

19. Бондарчук Н. В., Васільєва Л. М., Павлова Г. Є. Особливості обліку основних засобів на малих підприємствах. *Агросвіт*. 2012. № 15. С. 28-32.

20. Бразілій М. Н., Тимошенко М. М. Організація і методика аудиту основних засобів та шляхи його вдосконалення. *Економіка та держава*. 2011. № 24. С. 104–109.
21. Бутинець Т. А. Внутрішній аудит основних засобів: виявлення типових порушень в обліку. *Проблеми теорії та методології бухгалтерського обліку, контролю і аналізу*. 2014. № 3. С. 3-12.
22. Бутинець Ф. Ф. Аудит : підручник. Житомир : ПП «Рута», 2002. 672 с.
23. Бутинець Ф. Ф. Бухгалтерський фінансовий облік : підручник. Житомир : ПП «Рута», 2009. 912 с.
24. Бутинець Ф. Ф. Економічний аналіз : підручник. Житомир : ПП «Рута», 2003. 680 с.
25. Васільєва Л. М., Бондарчук Н. В., Бондарчук О. П. Бухгалтерський облік на малих підприємствах за спрощеною формою : навч. посіб. Дніпропетровськ : Біла К.О., 2011. 260 с.
26. Гречко С. М. Особливості визнання основних засобів в цілях бухгалтерського обліку та оподаткування. *Проблеми теорії та методології бухгалтерського обліку, контролю і аналізу*. 2011. № 3 (21). Ч. 2. С. 23–31.
27. Гуля В. С. Особливості здійснення внутрішнього контролю використання основних засобів на підприємстві. *Вісник студентського наукового товариства «Ватра»*. 2015. Вип. 22. С. 91–102.
28. Гуцаленко Л. В., Гловюк А. С., Ковальчук І. В. Організація обліку та аудиту основних засобів. *Економіка і суспільство*. 2017. Вип. 8. С. 741-747.
29. Гуцаленко Л. В., Божок І. І. Проблемні аспекти нарахування амортизації необоротних активів. *Інноваційна економіка*. 2014. № 1. С.176-181.
30. Даценко Г. В., Шмунь Н. В. Методика аудиту операцій з основними засобами підприємств. URL: <http://nauka.kushnir.mk.ua/> (дата звернення: 22.10.2023).
31. Жолнович Т. І. Особливості проведення аудиту основних засобів. *Електронний архів наукових публікацій*. 2012. № 30. С. 59-61.

32. Завадський Й. С., Осовська Т. В., Юшкевич О. О. Економічний словник. Київ : Кондор, 2006. 356 с.
33. Іщенко Я. П. Оцінка основних засобів. URL: http://www.vobu.com.ua/ukr/crib_categories/question/65 (дата звернення: 22.10.2023).
34. Клімов А., Міронова О., Пантелєєв В., Утенкова К. Практичний аудит : анфАС та ПРОФІль; за ред. В.Ю. Лісіної. Харків : Фактор, 2010. 720 с.
35. Комп'ютерний аудит: контрольні методики і технології. URL: <http://www.ivakhnenkovaudit.info/CompAudit.pdf> (дата звернення: 24.10.2023).
36. Коваленко О. В., Громова І. В. Напрями підвищення ефективності використання основних фондів підприємства. *Економічний вісник Запорізької державної інженерної академії*. 2014. Вип. 7. С. 20–27.
37. Кулаковська Л. П., Піча Ю. В. Організація і методика аудиту : навч. посіб. Київ : Каравела, 2004. 584 с.
38. Макаренко А. П., Гречана Л. С. Удосконалення методичних підходів до проведення аудиту амортизації основних засобів. URL: <https://www.pdau.edu.ua/sites/default/files/nppdaa/5.3/175> (дата звернення: 22.10.2023).
39. Макаренко А. П., Меліхова Т. О., Бескоста Г. М. Аудит : навч.-метод. посіб. Запоріжжя : ЗДІА, 2016. 184 с.
40. Макаренко А. П., Меліхова Т. О., Бескоста Г. М. Організація і методика аудиту : навч.-метод. посіб. Запоріжжя : ЗДІА, 2015. 190 с.
41. Макаренко А. П., Меліхова Т. О., Кутчак Ю. М. Фінансовий облік II : навч. посіб. Запоріжжя : ЗНУ, 2023. 368 с.
42. Макаренко А. П., Меліхова Т. О., Чакалова Н. С. Облік суб'єктів малого підприємництва. Запоріжжя : ЗНУ, 2019. 312 с.
43. Макаренко А. П., Меліхова Т. О., Чакалова Н. С. Облік та оподаткування підприємств малого бізнесу. Запоріжжя : ЗНУ, 2019. 432 с.
44. Макаренко А. П., Меліхова Т. О., Чакалова Н. С. Теорія і методика документування в обліку та аудиті : навч. посіб. Запоріжжя : ЗНУ, 2020. 400 с.

45. Макаренко А. П., Шама М. В. Аудит основних засобів на підприємстві та напрями його вдосконалення. *Агросвіт*. 2020. № 2. С. 30–37.
46. Малюга Н. М. Бухгалтерський облік в Україні: теорія й методологія, перспективи розвитку : монографія. Житомир : ЖДТУ, 2005. 548 с.
47. Меліхова Т. О. Розробка програми аудиту ефективності використання основних засобів на підприємстві. *Інвестиції: практика та досвід*. 2017. № 20. С. 33-37.
48. Меліхова Т. О., Романенко К. В. Удосконалення організації бухгалтерського процесу та методики аудиту вибуття основних засобів в обліку суб'єктів малого підприємництва. *Ефективна економіка*. 2021. № 10. URL: <http://www.economy.nauka.com.ua/?op=1&z=9445> (дата звернення: 27.10.2023). DOI: 10.32702/2307-2105-2021.10.18.
49. Неміш Ю. В. Поняття «основні засоби» у сучасних наукових дослідженнях. *Аграрна економіка*. 2012. Т. 5. № 3-4. С. 181–187.
50. Огійчук М. Ф., Новіков І. Т., Рагуліна І. І. Аудит: організація і методика : навч. посіб. Київ : Алерта, 2012. 664 с.
51. Огійчук М. Ф., Плаксієнко В. Я., Беленкова М. І. Фінансовий та управлінський облік за національними стандартами : підручник. Київ : Алерта, 2011. 1042 с.
52. Остапенко К. Методика аудиту операцій з основними засобами. *Вінницький торговельно-економічний інститут КНТЕУ*. URL: <http://vtei.edu.ua/doc/24032021/4/9.pdf> (дата звернення: 27.10.2023).
53. Петрик О. А., Мариніч І. О. Аудит оцінки вартості основних засобів. *Економіка. Фінанси. Право*. 2015. № 4. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/ecfipr_2015_4_8 (дата звернення: 27.10.2023).
54. Петрик О. Законодавчо-нормативне регулювання аудиторської діяльності в Україні: реалії сьогодення. *Бухгалтерський облік і аудит*. 2009. № 8-9. С.70-77.
55. Пиріжок Є. С., Кулікова Н. Т. Поняття «основні засоби» та канали їх вибуття на підприємстві. *Міжнародний збірник наукових праць «Проблеми*

теорій та методології бухгалтерського обліку, контролю і аналізу». 2011. Випуск 2 (20). С. 397–405.

56. Подмешальська Ю. В. Оцінка якості обліку в аудиті. *Вісник Дніпропетровського університету. Серія «Економіка»*. 2016. Вип. 5 (4). С. 265-270.

57. Подмешальська Ю. В., Троян О. В., Біла Л. В. Теоретико-практичні аспекти проведення аудиту основних засобів. *Інвестиції: практика та досвід*. 2019. № 2. С. 64-70.

58. Подолянчук О. А., Химич Г. М. Методика і аналіз аудиту обліку основних засобів. *Економічні науки*. 2012. Вип. 4 (70). С. 76–80.

59. Пушкар М. С. Фінансовий облік : підручник. Тернопіль : Карт-бланш, 2002. 628 с.

60. Радіонова Н. Й., Войтенко М. В. Методичні засади проведення аудиту основних засобів. *Міжнародний науковий журнал «Інтернаука»*. 2021. № 15 (115). С. 37-41.

61. Радіонова Н. Й. Удосконалення методології аудиту основних засобів. URL:https://www.knutd.edu.ua/publications/pdf/Ukrainian_editions/2015/13_stat_Radionova_Vunda.pdf (дата звернення: 26.10.2023).

62. Радіонова Н. Й., Михайлюк О. В. Організація внутрішньогосподарського контролю основних засобів на підприємствах України. *Міжнародний науковий журнал «Інтернаука»*. 2018. № 14. С. 37–39.

63. Редько О., Редько К. Процедури аудиту як основа професійної практики. *Бухгалтерський облік і аудит*. 2011. № 6. С.45-50.

64. Савченко А. М., Бурятинський В. В. Концептуальні підходи та проблеми аудиту основних засобів. *Ефективна економіка*. 2019. № 12. URL: <http://www.economy.nauka.com.ua/?op=1&z=7477> (дата звернення: 27.10.2023). DOI: 10.32702/2307-2105-2019.12.55.

65. Савченко А. М., Олянецька М. С. Особливості аналізу необоротних активів на прикладі підприємства ПАТ «Харківська бісквітна фабрика». *Ефективна економіка*. 2019. № 11. URL:

<http://www.economy.nauka.com.ua/?op=1&z=7457> (дата звернення: 27.10.2023).
DOI:10.32702/2307-2105- 2019.11.88.

66. Сопко В. В. Бухгалтерський облік : навч. посіб. Київ: КНЕУ, 2004. 578 с.

67. Стригуль Л. С., Тимонова А. С. Шляхи удосконалення організації обліку і аудиту основних засобів на підприємстві. *Вісник Нац. техн. ун-ту «ХПИ». Серія: Технічний прогрес та ефективність виробництва*. 2014. № 32. С. 47-50.

68. Тимощук Н. С. Перспективи вдосконалення аудиту основних засобів на шляху інтеграції до зарубіжного досвіду. URL: http://www.rusnauka.com/17_APSN_2009/Economics/47983.doc.htm (дата звернення 10.11.2023).

69. Ткаченко Н. М. Бухгалтерський фінансовий облік, оподаткування і звітність : підручник. Київ : Алерта, 2011. 976 с.

70. Усач Б. Ф., Душко З. О., Колос М. М. Організація і методика аудиту : підручник. Київ : Знання, 2006. 295 с.

71. Усач Б. Ф. Проблеми розвитку аудиту в Україні. *Регіональна економіка*. 2007. № 4. С. 217-222.

72. Утенкова К. О. Аудит основних засобів підприємств АПВ в контексті вимог міжнародних стандартів аудиту. URL: <https://magazine.faaf.org.ua/audit-osnovnih-zasobiv-pidpriemstv-apv-v-konteksti-vimog-mizhnarodnih-standartiv-audit.html> (дата звернення 25.10.2023)

73. Утенкова К. О. Аудит : навч. посіб. Київ : Алерта, 2011. 408 с.

74. Утенкова К. О. Облік основних засобів за національними і міжнародними стандартами. *Облік і фінанси*. 2014. № 2. С. 79-83.

75. Хричікова М. О. Особливості аудиту основних засобів на підприємстві. *Управління розвитком*. 2014. № 12 (175). С. 89-91.

76. Чепелюк Г. М. Організаційно-методологічні аспекти внутрішнього контролю використання основних засобів підприємств і організацій.

Ефективна економіка. 2013. № 10. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=2414> (дата звернення: 22.10. 2023).

77. Черкашина Т. В., Горохолінська А. О. Особливості внутрішнього аудиту основних засобів. URL: <http://dspace.oneu.edu.ua/jspui/bitstream/123456789/5384/B2.pdf> (дата звернення: 22.10. 2023)

78. Яковлев А. І., Синиця Ю. С. Облік основних засобів на малих підприємствах: економічна сутність та особливості. *Стан та перспективи розвитку бізнес-середовища в умовах сучасних викликів: тези доповідей III Всеукраїнської науково-практичної конференції здобувачів вищої освіти та молодих науковців*, 17 листопада 2023 р.: Рівне: РДГУ, 2023. С. 50-54.

79. Яковлев А. І., Меліхова Т. О., Синиця Ю. С. Удосконалення обліку та аудиту основних засобів на малому підприємстві за допомогою правильного застосування їх вартісного вимірювання. *Інвестиції: практика та досвід*. 2023. № 23. С. 53-58. URL: <https://nayka.com.ua/index.php/investplan/article/view/2591/2627>. DOI: 10.32702/2306 6814.2023.23.53.

80. Яловега Л. В. Облік витрат на ремонт та поліпшення основних засобів: бухгалтерський і податковий аспект. *Полтавська державна аграрна академія*. 2013. № 10 (4). С. 460-466.

ДОДАТОК А

Баланс (Звіт про фінансовий стан)
на 31.12.2021 р.

Актив	Код рядка	На початок звітної періоду	На кінець звітної періоду	На дату переходу на міжнародні стандарти фінансової звітності
1	2	3	4	5
I. Необоротні активи				
Нематеріальні активи:	1000	0	0	0
первісна вартість	1001	0	0	0
накопичена амортизація	1002	0	0	0
Незавершені капітальні інвестиції	1005	0	0	0
Основні засоби:	1010	4308	4035	8730
первісна вартість	1011	18858	18682	8730
знос	1012	14550	14647	0
Інвестиційна нерухомість:	1015	0	0	0
первісна вартість	1016	0	0	0
знос	1017	0	0	0
Довгострокові біологічні активи:	1020	0	0	0
первісна вартість	1021	0	0	0
накопичена амортизація	1022	0	0	0
Довгострокові фінансові інвестиції: які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств	1030	0	0	0
інші фінансові інвестиції	1035	0	0	0

Довгострокова дебіторська заборгованість	1040	0	0	0
Відстрочені податкові активи	1045	0	0	0
Гудвіл	1050	0	0	0
Відстрочені аквізиційні витрати	1060	0	0	0
Залишок коштів у централізованих страхових резервних фондах	1065	0	0	0
Інші необоротні активи	1090	0	0	0
Усього за розділом I	1095	4308	4035	8730
II. Оборотні активи				
Запаси	1100	9209	8519	12296
Виробничі запаси	1101	0	2564	0
Незавершене виробництво	1102	0	2285	0
Готова продукція	1103	0	1807	0
Товари	1104	0	1863	0
Поточні біологічні активи	1110	0	0	0
Депозити перестрашування	1115	0	0	0
Векселі одержані	1120	0	0	0
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	140240	146549	15301
Дебіторська заборгованість за розрахунками: за виданими авансами	1130	17680	6861	1207
з бюджетом	1135	84	523	51
у тому числі з податку на прибуток	1136	0	0	0
з нарахованих доходів	1140	0	0	0

із внутрішніх розрахунків	1145	0	0	0
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	52355	85563	7966
Поточні фінансові інвестиції	1160	0	0	0
Гроші та їх еквіваленти	1165	155	50	50
Готівка	1166	0	0	0
Рахунки в банках	1167	0	0	0
Витрати майбутніх періодів	1170	0	0	0
Частка перестраховика у страхових резервах	1180	0	0	0
у тому числі в: резервах довгострокових зобов'язань	1181	0	0	0
резервах збитків або резервах належних виплат	1182	0	0	0
резервах незароблених премій	1183	0	0	0
інших страхових резервах	1184	0	0	0
Інші оборотні активи	1190	8150	9	0
Усього за розділом II	1195	227873	248074	36871
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200	0	0	0
Баланс	1300	232181	252109	45601

Пасив	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду	На дату переходу на міжнародні стандарти фінансової звітності
I. Власний капітал				
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	5750	5750	5750

Внески до незареєстрованого статутного капіталу	1401	0	0	0
Капітал у дооцінках	1405	0	0	0
Додатковий капітал	1410	0	0	5150
Емісійний дохід	1411	0	0	0
Накопичені курсові різниці	1412	0	0	0
Резервний капітал	1415	0	0	0
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	162625	213462	25657
Неоплачений капітал	1425	(0)	(0)	(0)
Вилучений капітал	1430	(0)	(0)	(0)
Інші резерви	1435	0	0	0
Усього за розділом I	1495	168375	219212	36557
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення				
Відстрочені податкові зобов'язання	1500	0	0	0
Пенсійні зобов'язання	1505	0	0	0
Довгострокові кредити банків	1510	2750	4000	3492
Інші довгострокові зобов'язання	1515	0	0	0
Довгострокові забезпечення	1520	0	0	0
Довгострокові забезпечення витрат персоналу	1521	0	0	0
Цільове фінансування	1525	0	0	0
Благодійна допомога	1526	0	0	0
Страхові резерви, у тому числі:	1530	0	0	0
резерв довгострокових зобов'язань; (на початок звітного періоду)	1531	0	0	0
резерв збитків або резерв належних виплат; (на початок звітного періоду)	1532	0	0	0
резерв незароблених премій; (на початок звітного періоду)	1533	0	0	0

інші страхові резерви; (на початок звітного періоду)	1534	0	0	0
Інвестиційні контракти;	1535	0	0	0
Призовий фонд	1540	0	0	0
Резерв на виплату джек-поту	1545	0	0	0
Усього за розділом II	1595	2750	4000	3492
III. Поточні зобов'язання і забезпечення				
Короткострокові кредити банків	1600	0	0	0
Векселі видані	1605	0	0	0
Поточна кредиторська заборгованість: за довгостроковими зобов'язаннями	1610	0	0	0
за товари, роботи, послуги	1615	3493	3187	3305
за розрахунками з бюджетом	1620	202	104	16
за у тому числі з податку на прибуток	1621	0	0	0
за розрахунками зі страхування	1625	16	6	3
за розрахунками з оплати праці	1630	24	33	85
за одержаними авансами	1635	51632	22291	1663
за розрахунками з учасниками	1640	182	182	28
із внутрішніх розрахунків	1645	0	0	0
за страховою діяльністю	1650	0	0	0
Поточні забезпечення	1660	0	0	0
Доходи майбутніх періодів	1665	0	0	0
Відстрочені комісійні доходи від перестраховиків	1670	0	0	0
Інші поточні зобов'язання	1690	5507	3094	452
Усього за розділом III	1695	61056	28897	5552
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	1700	0	0	0

V. Чиста вартість активів недержавного пенсійного фонду	1800	0	0	0
Баланс	1900	232181	252109	45601

Продовження додатку А

**Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)
за 2021 рік**

I. ФІНАНСОВІ РЕЗУЛЬТАТИ

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	61529	115522
Чисті зароблені страхові премії	2010	0	0
Премії підписані, валова сума	2011	0	0
Премії, передані у перестраховання	2012	0	0
Зміна резерву незароблених премій, валова сума	2013	0	0
Зміна частки перестраховиків у резерві незароблених премій	2014	0	0
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	(15327)	(25428)
Чисті понесені збитки за страховими виплатами	2070	0	0
Валовий: прибуток	2090	46202	90094
Валовий: збиток	2095	(0)	(0)
Дохід (витрати) від зміни у резервах довгострокових зобов'язань	2105	0	0
Дохід (витрати) від зміни інших страхових резервів	2110	0	0
Зміна інших страхових резервів, валова сума	2111	0	0
Зміна частки перестраховиків в інших страхових резервах	2112	0	0
Інші операційні доходи	2120	11794	29546

Дохід від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю	2121	0	0
Дохід від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2122	0	0
Адміністративні витрати	2130	(660)	(635)
Витрати на збут	2150	(1033)	(1035)
Інші операційні витрати	2180	(4202)	(13799)
Витрат від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю	2181	0	0
Витрат від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2182	0	0
Фінансовий результат від операційної діяльності: прибуток	2190	52101	104171
Фінансовий результат від операційної діяльності: збиток	2195	(0)	(0)
Дохід від участі в капіталі	2200	0	0
Інші фінансові доходи	2220	0	0
Інші доходи	2240	0	717
Дохід від благодійної допомоги	2241	0	0
Фінансові витрати	2250	(641)	(756)
Втрати від участі в капіталі	2255	(0)	(0)
Інші витрати	2270	(623)	(1761)
Прибуток (збиток) від впливу інфляції на монетарні статті	2275	0	0
Фінансовий результат до оподаткування: прибуток	2290	50837	102371
Фінансовий результат до оподаткування: збиток	2295	(0)	(0)
Витрати (дохід) з податку на прибуток	2300	0	0

Прибуток (збиток) від припиненої діяльності після оподаткування	2305	0	0
Чистий фінансовий результат: прибуток	2350	50837	102371
Чистий фінансовий результат: збиток	2355	(0)	(0)

II. СУКУПНИЙ ДОХІД

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
Дооцінка (уцінка) необоротних активів	2400	0	0
Дооцінка (уцінка) фінансових інструментів	2405	0	0
Накопичені курсові різниці	2410	0	0
Частка іншого сукупного доходу асоційованих та спільних підприємств	2415	0	0
Інший сукупний дохід	2445	0	0
Інший сукупний дохід до оподаткування	2450	0	0
Податок на прибуток, пов'язаний з іншим сукупним доходом	2455	0	0
Інший сукупний дохід після оподаткування	2460	0	0
Сукупний дохід (сума рядків 2350, 2355 та 2460)	2465	50837	102371

III. ЕЛЕМЕНТИ ОПЕРАЦІЙНИХ ВИТРАТ

Матеріальні затрати	2500	15065	21407
Витрати на оплату праці	2505	925	814
Відрахування на соціальні заходи	2510	204	356
Амортизація	2515	573	659

Інші операційні витрати	2520	3984	17661
Разом	2550	20751	40897

IV. РОЗРАХУНОК ПОКАЗНИКІВ ПРИБУТКОВОСТІ АКЦІЙ

Середньорічна кількість простих акцій	2600		
Скоригована середньорічна кількість простих акцій	2605		
Чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2610		
Скоригований чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2615		
Дивіденди на одну просту акцію	2650		

Продовження додатку А

**Баланс (Звіт про фінансовий стан)
на 31.12.2022 р.**

Актив	Код рядка	На початок звітнього періоду	На кінець звітнього періоду	На дату переходу на міжнародні стандарти фінансової звітності
1	2	3	4	5
I. Необоротні активи				
Нематеріальні активи:	1000			
первісна вартість	1001			
накопичена амортизація	1002			
Незавершені капітальні інвестиції	1005			
Основні засоби:	1010	4035	5042	8730
первісна вартість	1011	18682	19744	8730
знос	1012	14647	14702	
Інвестиційна нерухомість:	1015			
первісна вартість	1016			
знос	1017			
Довгострокові біологічні активи:	1020			
первісна вартість	1021			
накопичена амортизація	1022			
Довгострокові фінансові інвестиції:	1030			

які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств				
інші фінансові інвестиції	1035			
Довгострокова дебіторська заборгованість	1040			
Відстрочені податкові активи	1045			
Гудвіл	1050			
Відстрочені аквізиційні витрати	1060			
Залишок коштів у централізованих страхових резервних фондах	1065			
Інші необоротні активи	1090			
Усього за розділом I	1095	4035	5042	8730
II. Оборотні активи				
Запаси	1100	8519	24045	12296
Виробничі запаси	1101	2564	1917	
Незавершене виробництво	1102	2285	4941	
Готова продукція	1103	1807	14422	
Товари	1104	1863	2765	
Поточні біологічні активи	1110			
Депозити перестрашування	1115			
Векселі одержані	1120			

Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	146549	143628	15301
Дебіторська заборгованість за розрахунками: за виданими авансами	1130	6861	11246	1207
з бюджетом	1135	523	1096	51
у тому числі з податку на прибуток	1136			
з нарахованих доходів	1140			
із внутрішніх розрахунків	1145			
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	85563	91134	7966
Поточні фінансові інвестиції	1160			
Гроші та їх еквіваленти	1165	50	34	50
Готівка	1166		5	
Рахунки в банках	1167		29	
Витрати майбутніх періодів	1170			
Частка перестраховика у страхових резервах	1180			
у тому числі в: резервах довгострокових зобов'язань	1181			
резервах збитків або резервах належних виплат	1182			
резервах незароблених премій	1183			

інших страхових резервах	1184			
Інші оборотні активи	1190	9		
Усього за розділом II	1195	248074	271183	36871
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200			
Баланс	1300	252109	276225	45601

Пасив	Код рядка	На початок звітнього періоду	На кінець звітнього періоду	На дату переходу на міжнародні стандарти фінансової звітності
I. Власний капітал				
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	5750	5750	5750
Внески до незареєстрованого статутного капіталу	1401			
Капітал у дооцінках	1405			
Додатковий капітал	1410			5150
Емісійний дохід	1411			
Накопичені курсові різниці	1412			
Резервний капітал	1415			
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	213462	221303	25657
Неоплачений капітал	1425	( )	( )	( )
Вилучений капітал	1430	( )	( )	( )
Інші резерви	1435			

Усього за розділом I	1495	219212	227053	36557
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення				
Відстрочені податкові зобов'язання	1500			
Пенсійні зобов'язання	1505			
Довгострокові кредити банків	1510	4000	4000	3492
Інші довгострокові зобов'язання	1515			
Довгострокові забезпечення	1520			
Довгострокові забезпечення витрат персоналу	1521			
Цільове фінансування	1525			
Благодійна допомога	1526			
Страхові резерви, у тому числі:	1530			
резерв довгострокових зобов'язань; (на початок звітнього періоду)	1531			
резерв збитків або резерв належних виплат; (на початок звітнього періоду)	1532			
резерв незароблених премій; (на початок звітнього періоду)	1533			
інші страхові резерви; (на початок звітнього періоду)	1534			
Інвестиційні контракти;	1535			
Призовий фонд	1540			
Резерв на виплату джек-поту	1545			
Усього за розділом II	1595	4000	4000	3492

III. Поточні зобов'язання і забезпечення				
Короткострокові кредити банків	1600			
Векселі видані	1605			
Поточна кредиторська заборгованість: за довгостроковими зобов'язаннями	1610			
за товари, роботи, послуги	1615	3187	5681	3305
за розрахунками з бюджетом	1620	104	143	16
за у тому числі з податку на прибуток	1621			
за розрахунками зі страхування	1625	6	22	3
за розрахунками з оплати праці	1630	33	60	85
за одержаними авансами	1635	22291	36806	1663
за розрахунками з учасниками	1640	182	182	28
із внутрішніх розрахунків	1645			
за страховою діяльністю	1650			
Поточні забезпечення	1660			
Доходи майбутніх періодів	1665			
Відстрочені комісійні доходи від перестраховиків	1670			
Інші поточні зобов'язання	1690	3094	2278	452
Усього за розділом III	1695	28897	45172	5552
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для	1700			

продажу, та групами вибуття				
V. Чиста вартість активів недержавного пенсійного фонду	1800			
Баланс	1900	252109	276225	45601

Продовження додатку А

**Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)
за 2022 рік**

I. ФІНАНСОВІ РЕЗУЛЬТАТИ

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	14004	61529
Чисті зароблені страхові премії	2010		
Премії підписані, валова сума	2011		
Премії, передані у перестраховання	2012		
Зміна резерву незароблених премій, валова сума	2013		
Зміна частки перестраховиків у резерві незароблених премій	2014		
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	(2538)	(15327)
Чисті понесені збитки за страховими виплатами	2070		
Валовий: прибуток	2090	11466	46202
Валовий: збиток	2095	( )	( )
Дохід (витрати) від зміни у резервах довгострокових зобов'язань	2105		
Дохід (витрати) від зміни інших страхових резервів	2110		
Зміна інших страхових резервів, валова сума	2111		
Зміна частки перестраховиків в інших страхових резервах	2112		
Інші операційні доходи	2120	993	11794

Дохід від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю	2121		
Дохід від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2122		
Адміністративні витрати	2130	(995)	(660)
Витрати на збут	2150	(1126)	(1033)
Інші операційні витрати	2180	(1520)	(4202)
Витрат від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю	2181		
Витрат від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2182		
Фінансовий результат від операційної діяльності: прибуток	2190	8818	52101
Фінансовий результат від операційної діяльності: збиток	2195	( )	( )
Дохід від участі в капіталі	2200		
Інші фінансові доходи	2220		
Інші доходи	2240	32	
Дохід від благодійної допомоги	2241		
Фінансові витрати	2250	(723)	(641)
Втрати від участі в капіталі	2255	( )	( )
Інші витрати	2270	(286)	(623)
Прибуток (збиток) від впливу інфляції на монетарні статті	2275		
Фінансовий результат до оподаткування: прибуток	2290	7841	50837
Фінансовий результат до оподаткування: збиток	2295	( )	( )
Витрати (дохід) з податку на прибуток	2300		
Прибуток (збиток) від припиненої діяльності після оподаткування	2305		

Чистий фінансовий результат: прибуток	2350	7841	50837
Чистий фінансовий результат: збиток	2355	( )	( )

II. СУКУПНИЙ ДОХІД

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
Дооцінка (уцінка) необоротних активів	2400		
Дооцінка (уцінка) фінансових інструментів	2405		
Накопичені курсові різниці	2410		
Частка іншого сукупного доходу асоційованих та спільних підприємств	2415		
Інший сукупний дохід	2445		
Інший сукупний дохід до оподаткування	2450		
Податок на прибуток, пов'язаний з іншим сукупним доходом	2455		
Інший сукупний дохід після оподаткування	2460		
Сукупний дохід (сума рядків 2350, 2355 та 2460)	2465	7841	50837

III. ЕЛЕМЕНТИ ОПЕРАЦІЙНИХ ВИТРАТ

Матеріальні затрати	2500	1814	15065
Витрати на оплату праці	2505	1938	925
Відрахування на соціальні заходи	2510	426	204
Амортизація	2515	604	573
Інші операційні витрати	2520	103	3984
Разом	2550	4885	20751

IV. РОЗРАХУНОК ПОКАЗНИКІВ ПРИБУТКОВОСТІ АКЦІЙ

Середньорічна кількість простих акцій	2600		
Скоригована середньорічна кількість простих акцій	2605		
Чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2610		
Скоригований чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2615		
Дивіденди на одну просту акцію	2650		